

naša luč

1989
oktober
8

INSTITUT ZA
KULTURNO
LJUBLJANA
SIJZ

moja fara mi ne sme biti deveta briga

Na tejle strani si letos člani naših slovenskih far po evropski tujini sporočamo svoje misli, doživetja in predloge za prenavljanje naših župnij. Kdor ima kakšno takšno misel, naj jo pošlje, da se z njo obogatimo tudi drugi!

CERKEV KOT CELOTA IN VSE KRAJEVNE CERKVE, FARE, NADALJUJEJO JEZUSOVO TROJNO DELO: OZNANJAJO EVANGELIJ, RAZDELJUJEJO BOŽJE ŽIVLJENJE PO ZAKRAMENTIH IN Z OBHAJANJEM MAŠE, VODIJO VSE BOŽJE LJUDSTVO SKOZI ČASOVNE ZMEDE PROTI VEČNOSTI. VSAK ČLAN CERKVE BI SE MORAL ZA TO, DA JE BIL POKLICAN V BOŽJO DRUŽINO, BOGU NEPRESTANO ZAHVALJEVATI.

Tudi po naših farah so se izkazale za zelo uspešne majhne skupine. Ni nujno, da so to v strogem pomenu besede verske ali apostolske skupine, čeprav bi bile takšne najučinkovitejše. Gre tudi za druge skupine, kot so npr. pevski zbor, sobotni šoli, ministranti, mladinci, udeleženci debatnih ur ipd. Člani takšnih skupin so si lahko v veliko oporo, tudi v versko.

VERNIKI NAJ BI SE POČUTILI V FARI KOT DOMA. SLEHERNI ČLOVEK POTREBUJE OBCUTEK, DA JE SPREJET IN DA JE ZAVAROVAN. V TUJINI JE TA POTREBA ŠE VEČJA.

Na naših velikih zdomskih in izseljenskih farah je težko ustvarjati občutek domačnosti, saj je mnogo takšnih faranov, ki nimajo s temi farami sploh nobene zveze. Župniki sicer skušajo navezovati z njimi stike, npr. po Naši luči, z organiziranjem množičnih prireditev (maše, romanja, izleti, zabavne

prireditve), z obiski (kolikor so ob tolikem številu vernikov na tako prostranih področjih možni), a uspehov ni bogve kakšnih.

Nedeljniki in drugi stalni obiskovalci fare pa se čutijo tu običajno zares doma. In prav je, da se dušni pastir in njegovi sodelavci včasih vprašajo, ali je fara takšna, da ljudje radi prihajajo skupaj.

NAJLEPŠA OZNAKA ZA CERKEV JE, DA JE NAŠA MATI. VSAKA FARA BI SI MORALA PRIZADEVATI ZA TO, DA BI SE ZARES SMELA IMENOVATI MATI SVOJIH FARANOV.

Na različne načine je mogoče ustvarjati iz fare živo skupnost, npr. s stiki (nekateri ljudje stike sami poiščejo, drugim je treba pri tem pomagati), s pozornostjo (s pismi ali obiski tistih, ki se čutijo

pozabljene), s prijaznostjo do otrok (ti spadajo prav tako v farno družino kot odrasli), z nagovarjanjem (za to pa je treba iskati stike), z razumevanjem in sprejemanjem vsakogar, kakršen je (tudi tisti s težjim značajem morajo čutiti ljubeznivost faranov), z lepimi mašami (ministrantje, pevci, orgle, dobro pripravljena pridiga, priložnost za spoved).

KRISTJANI LAHKO SPREMINJAMO SVET SAMO, ČE SMO NAVDUŠENI ZA NAŠ VERSKI ZAKLAD. MLAČNI KRISTJANI NE MOREJO OSVAJATI. TREBA JE BITI KRISTJAN S SRCEM, ZARES ZAVZET ZA KRISTUSA.

Nemalokrat se čudim, kako so naši kristjani brezbrizni do VERSKEGA TISKA. In se sprašujem, kako naj v tem porabniškem svetu ohranjajo svojo vero živo in dejavno brez stalnega razčiščevanja vprašanj, ki utegnejo njihovo krščanstvo zelo resno načeti. Ne morem razumeti tistih naših ljudi, ki se imajo v tujini za slovenske kristjane, pa niso npr. naročeni na Našo luč, ki izhaja prav zanje.

VSAK KRISTJAN JE DOLŽAN PO SVOJIH MOČEH SODELOVATI S FARO. TO UČI ZADNJI CERKVENI ZBOR. TOREJ BO TREBA O TEM DAJATI NEKOČ ODGOVOR.

Neka oblika sodelovanja s farno je redna udeležba pri naših mašah, čeprav je ura maš neprikladna in razdalja do cerkve precej velika. In kajpada pri maši glasno moliti in peti.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Hiša ob gornji Soči.

komu zvoní?

Prehod v komunizem kot v končni cilj zgodovine — ko bi človek dopoldne lovil ribe, popoldne pa hodil na sprehod, ali pa nasprotno — so od Leninovih časov vedno znova oznanjali vsi marksistični pridigarji in politiki in ga vedno zvovali odrivali v prihodnost.

Te razburljive dni smo priče, kako se mnogim upom in besednim podobam marksističnega svetovnega nazora dejanskost posmehuje. Kako je moralo biti pri duši članom CK poljske delavske partije, ko so po dolgem razpravljanju s škripajočimi zobmi sprejeli predlog Jaruzelskega, da naj postane šef vlade katoliški časnikiar in znani nasprotnik komunizma Mazowiecki. Ali ni bilo v nespremenljivi postavi zgodovine zapisano, da vodi družbeni razvoj človeštva končno — prek revolucijske osvoboditve — v komunizem? Namesto tega se je Gorbačov odpovedal izvozu revolucije in rajši uvaža kapitalistično tehniko in žito. V ljudski republiki Poljski pa si ne ve komunistični državni predsednik pomagati nič drugače, kot da predlaga za šefa vlade prepričanega katoličana. Ali ne drži več to, da je vera opij za ljudstvo in da se je treba zato bojevati proti Cerkvi?

Sedem desetletij je minilo, odkar se je začel poskus s tako imenovanim znanstvenim svetovnim nazorom, marksizmom, skovati „novega človeka“, ki naj bi mu bilo važnejše njegovo razredno stališče kot njegovi doslejšnji znaki: vera, narod, kultura. Poskus je spodletel.

Slovo komunističnih partij od svoje vodstvene vloge, ki so si jo same podelile, je dobilo spricho njihovega poloma razburljiv pospešek. Ni ga mogoče več zaustaviti.

Ko bodo kdaj v prihodnosti premišljali, kateri je bil najvažnejši dogodek druge polovice 20. stoletja, bodo pomislili na zaton bojevitega svetovnega nazora, ki je stal — tako se je zdelo — tik pred zavzetjem sveta.

(po Süddeutsche Zeitung, München, 21. avg. 89/4)

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez Horn-
böck, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26. Tisk: Tiskarna Družbe sv.
Mohorja, 9020 Celovec, Viktringer
Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA
(v valuti zadevne dežele):
Avstrija 140 šil.
Anglija 7 fun.

Beglija 450 fran.
Francija 70 fran.
Italija 15.000 lir
Nizozemska .. 23 gld.
Nemčija 22 mark
Švica 20 fran.
Švedska 70 kron
Avstralija 12 dol.
Kanada 15 dol.
ZDA 12 dol.

Razlika v cenah je zaradi neenake
poštne in v posameznih državah in
različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki
in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Povezava

Podoba ljubljanskega trga se je v zadnjih nekaj letih močno spremenila. Prav očitna je razdelitev na dva dela. Ob Ljubljanici so si po nekem nepisanem zakonu zagotovili stojnice prodajalci iz južnih republik. Stari trg pa je pomešan, vendar še prevladujejo domačini, ki zavijajo nekoliko po ljubljansko ali pojoče dolenjsko. Sami povedo, kako konkurentje z juga države delujejo med seboj povezano in disciplinirano. Mimogrede se prilagodijo trenutnemu stanju cen in vedno so z njimi malo nižje od povprečja. Njihova medsebojna sloga in povezanost sta občudovanja vredni.

Kar tako za uvod sem povedal o ljubljansko zadevico, ki nima z našo nadaljnjo temo nič skupnega, razen tisto o povezanosti, da se doseže skupni cilj. Govoriti pa sem se namenil o rožnem vencu. O njem pisati pa dandanes ni več

od muh. Kdo bo pa še prebiral o tem, kaj šele da bi se podal v tisto neprestano ponavljanje zdravamarij. Lepo vas prosim, saj nimamo časa ne posluha za kaj takega stariškega. Tako se zapreduje misli vsakemu molivcu, dokler se ponavljanje molitve ne vgradi v „njegov trg“. Če pa nastane ta povezava med rožnim vencem in „trgom človekovega življenja“, tedaj se pokaže vse prej neznano bogastvo te povezanosti. Tedaj postane rožni venec občudovanja vredno opravilo, ki si ga molivec rad naloži vsak dan.

„ . . . , ki je za nas . . . “. Zame, zate za vse. Kaj je Jezus napravil za nas? Potil krvavi pot. Kakor ga „potijo“ pogosto matere in očetje ob svojih otrocih, ki gredo po svoje. Prav tako zakonci, ki se jim zgublja medsebojna družinska vez, pa bolniki, ljudje brez dela in zaslužka in še in še jih je, s kateri-

mi gre v potu svojega trpljenja tudi Jezus. Kako smiselno in povezano z življenjem postane tedaj premišljevanje prve skrivnosti žalostnega dela rožnega venca.

„Ki je za nas bičan bil.“ Vsak dan smo bičani in tepeni, kadar pozabljamo na prave vrednote. Bičana nas vsakdanje življenje (tudi to v tujini). Za marsikoga je vedno bolj trd kruh, ki si ga vsak dan služi v bolj in bolj zahtevnih delovnih pogojih. Kristus je bil bičan za

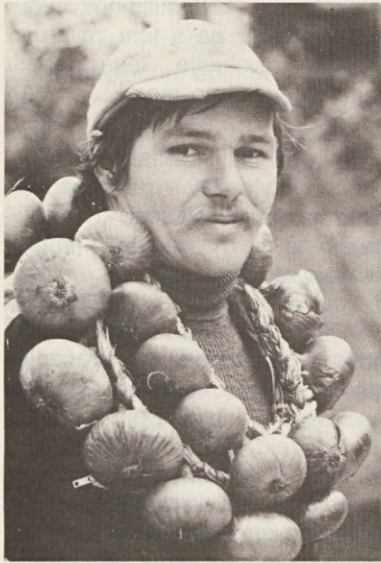

Letošnje poletje in na jesen je vreme ponekod po Sloveniji hudo prizadelo pridelke polja. Neurje je celo uničilo nekaj hiš in popolnoma razdejalo rodovitna polja.

Stiska sedanjega časa . . .

Veseli lukar s Ptujkega polja pa bo vseeno znal ohraniti hvaležnost za blagoslov zemlje in dela, ki ga je prejel. Zahvalo dolgujemo ljudje Bogu, ki daje vse dobre darove. (Slika desno: zahvalna nedelja v Pirničah.)

Mati Marija pa ve za stisko svojih otrok, zato kaže rožni venec, češ naj ljudje svoje delo v molitvi povežemo z Očetom v nebesih.

nas, da bi mi vzdržali čim bolj neoporečni ob tej vsakdanji izpostavljenosti biču. Da bi videli bičanega sočloveka v njegovi stiski, če že sami ta čas ne prejema- mo hudih življenjskih udarcev. Ko pade po tebi, tedaj bi najraje vrnil udarec še močnejše. Če so prizadeli mene, zakaj ne bi še jaz smel drugih. Ko sem v rožnem vencu z Jezusom, pa mi pove, da se tako ne reši ničesar. To ne spada v naš krščanski delavnik. Iziti iz klofut „usode“ obogaten in vse bolj suveren, miren človek, to mi omogoča samo povezava s Kristusom.

„Ki je za nas s trnjem kronan bil.“ Koliko nepotrebne trnja nalagamo med seboj drug drugemu. Boleče je in zaseka rano v dno duše. Razočaranje nad sočlovekom ja najhujša razdiralna sila skupnosti. Kolikokrat je trn ena sama nepremišljena beseda, en sam stavek. Ko hočem celo odvrniti zlo takega trnja, se zapletem v nov „greh“. Koliko ljudi nosi z mojimi rokami ali besedami spleteno trnovko? Kaj vedo moji bližnji, kolikokrat moram nositi trnje v glavi in srcu, ki so mi ga zasadili oni. Kako je trpljenje skrivnostno zapleteno

v naše meso in našo kri. Jezus ga je sprejel in nosil zaradi naših grehov in za našo odrešitev. Kristjan pa naj bi bil tisti, ki hodi po Jezusovi poti. Deset zdravamarij je prekratek čas, da bi premlle vse bogastvo te skrivnosti. Tako se bo treba jutri ali pojutrišnjem spet ustaviti v premišljevalni molitvi ob Jezusovi trnjevi kroni.

„Ki je za nas nesel težki križ.“ Ljudje božji, ne govorite mi o križu, o nošenju križa. Dovolj imam tega. Več ko dovolj. Hočem biti prost, brez križa. Ne nosite ga še vi sem. Komaj se malo oddahnem, že mi naložijo novo krivdo, prinesejo nov križ.

Niso samo drugi, ki mi nalagajo križ. Največkrat sem kar sam, ko mislim, da vse smem in da vse lahko poskusim. In tedaj, ko omagujem pod težo, tedaj mi spet enostavno spregovori moj Gospod izpod križa: „Nosil tudi ti! Če hočeš biti moj učenec, vzemi svoj križ in ga nosi za menoj.“ Saj bi, ko bi bil ta križ tisti, ki odrešuje in osrečuje. Pa jaz tega ne vidim. Le težak je.

„Ki je za nas križan bil.“ To pomeni smrt. Umreti sebi, svojim strastem in slabim navadam, pu-

stiti, da umre v srcu jeza, sovražnost do drugega, . . . To je mišljeno. In prav to čutimo ljudje kot osebno ponižanje in neuspeh. Ne dam se. Napačen ponos in napačno samopriznavanje je v tem. Ni krščansko. Reši nas lahko le sprejemanje smrti lastnega egoizma kot je to napravil Jezus.

Sam tega ne zmorem, ne zmoreš niti ti. Skupnost je potrebna. Skupnost zagledanih v Jezusa. Kaj ko bi se vsak dan povezali med seboj v veliko skupnost molivcev. Poveže nas rožni venec. Vrvica, ki povezuje jagode razmišljanja o naših skupnih stvareh, o življenju, ki ga živimo vsi. Zdravamarije rožnega venca prepredene s skrbjo in veseljem vsakdanjega pehanja. Rožni venec ni zastarela molitev, ampak življenjska vedno bolj. Poskusite vsak dan vsaj ob eni desetki pogledati v svoje srce družno z Jezusom in Marijo, pa boste to vedeli tudi sami. Današnji osveščeni kristjani spet odkrivajo in zajemajo svoje prenovljeno versko življenje iz zakladnice cerkvene tradicije. Mnogi spet redno molijo rožni venec in z njimi tudi
vaš Don Kamilo.

Socializem in morala

Nravne vrednote so v socialističnih deželah vedno pomenile poseben problem v doktrini o delavskem razredu. V zadnjem času pa se je v tem pogledu vendarle začelo nekaj spreminjati — ugotavlja sedanji predsednik papeškega sveta za kulturo, kardinal Poupard.

Problem etičnih (nravnih) vrednot v socialističnih deželah doslej ni bil zadovoljivo rešen. To dejstvo je posledica prvotne držbe, s katero so socialistične družbe hotele premagati problem „meščanstva“, kar pomeni dejansko problem krščanstva. Utemeljitelji marksističnoleninističnega sistema so se soočili s problemom morale z namenom, da postavijo novo razporeditev vrednot v skladu s svojo revolucionarno gorečnostjo. Objektivna morala (moralni zakonik), absolutni zakoni delovanja (pravila posameznikovih in družbenih de-

javnosti), nedotakljive norme (o vrednotah se ne debatira, ampak jih je treba priznati), nadnaravna razlika med dobrim in zlim — vse to so zavrgli kot nekaj, kar hromi človekovo revolucionarno dejavnost. Vse to so razlagali kot ovire, ki so jih postavili kapitalistični izkoriščevalci, da so potušali svojo vest in revolucionarno dejavnost delavcev. Po njihovem je bilo torej potrebno zavreči staro moralo, ki je držala človekove ustvarjalne energije v ujetništvu, razbiti je bilo treba nadvlado absolutnih norm in odpreti pot za revolucionarno dejavnost delavskega razreda.

Kmalu pa so se ta načela „revolucionarne morale“ pokazala kot nevarna za družbo in za samo komunistično partijo. Dejansko so podpirala samovoljno prakso, v kateri je lahko volja enega samega človeka — pomislimo samo na Stalina ali Tita — odločala o

življenju in smrti milijonov ljudi, pod pretvezo, da s tem zavaruje dosežke revolucije. Tega danes sami marksisti ne morejo več zagovarjati in ne opravičujejo več.

Po desetletjih nasilja so se končno po deželah realnega socializma dvignili glasovi, ki se sklicujejo na nravna načela in jih priznavajo za večno veljavna, ne glede na ideologijo. Tako je pisatelj Danijil Granin lani v Moskovskih novicah odgovarjal na vprašanje, ka bi moglo ljudi odvrniti od nečloveških dejanj? Dejal je, da se mu zdi zelo prepričljiva teza slavnega Dostojevskega: „Če Bog ne obstaja, je vse dovoljeno.“ Iz tega po njegovem sledi, da je „revolucionarna morala sama sebi zadala težak udarec, ko je popolnoma zapustila vero ni verska moralna načela“. Vendar on še vedno misli, da človek kot moralno bitje lahko živi brez Boga. Kaj ga potem drži? — so ga vprašali novinarji. Odgovor: „Nekaj, kar bi lahko opredelili kot moralni zakon, ki prebiva v naši notranjosti oziroma v naši vesti.“ Tako Granin.

O tej problematiki so se pogovarjali že kristjani in marksisti na srečanju v Budimpešti oktobra

Sveta gora nad Solkanim pri Gorici obhaja letos 450. obletnico, odkar se je na gori Skalnici prikazala Marija pastirici Urški Ferligojevi iz Grgarja. Obletnica je zbudila pravo prenovitveno gibanje med kristjani koprške škofije. Pritegnilo pa je tudi množico romarjev iz ostalih dveh škofij na Slovenskem in iz zamejstva. Na sliki romanje mariborske škofije pod vodstvom škofa dr. Franca Krambergerja.

1986, dve leti po srečanju v Ljubljani, ki je bilo namenjeno predvsem pogledom enih in drugih na odnos med znanostjo in vero. Sovjetski sogovorniki so v pogovoru v Budimpešti postavili v ospredje ogroženost družbenih moralnih vrednot, predvsem miru, ekološkega ravnovesja, pravičnosti in svobode. Vsekakor te vrednote pomenijo v njihovih očeh nekaj absolutnega in nedotakljivega. Od njih zavisi prihodnost sveta in brez njih bi človeštvo propadlo v jedrski katastrofi. Vključno torej priznavajo vrednote, ki so višje od revolucije in razredne borbe. To pomeni nedvomno napredek z ozirom na Leninovo revolucionarno moralo.

Do danes pa je šel proces priznavanja etičnih načel in vrednot ob istočasnem postavljanju revolucionarnih na drugo mesto tako v sovjetski Rusiji kot v skoraj vseh socialističnih državah skokovito naprej. Znamenja so v iskanju novih smeri v politiki, gospodarstvu, vprašanih lastništva in odnosa do dela in plačila, v odkrivanju in priznavanju velikih ljudi, ki so delovali iz stališč krščanskih vrednot itn. Pri nas so kar naenkrat zrasli iz pozabe Rudolf Majster, Jakob Aljaž, Anton Martin Slomšek.

Naj bodo ljudje prijatelji med seboj!

*Zemljo si dal, Gospod, vsem ljudem.
Zate ni mejnikov.
Toda ljudje vedno stremijo po oblasti.
Vedno hočemo posedovati več in več.
Naše zaprte roke dnevno ogrožajo mir.*

*Pomagaj nam, Gospod, prinašati mir.
Pomagaj nam, da bo vsako orožje postalo odveč.
Kajti Ti si Bog miru.
Ti hočeš, da bi ljudje živeli v bratski slogi.*

*Pomagaj nam, Gospod, prinašati mir.
Pomagaj nam, da bomo zatrli svojo sebičnost,
kajti Ti si Bog dajanja.
Vse kar imamo, smo od Tebe prejeli.*

*Pomagaj nam, Gospod, prinašati mir.
Pomagaj nam neprestano medsebojno odpuščati.
Kajti Ti si Bog ljubezni.
Vsi ljudje so Tvoji otroci, Gospod.*

*Razsvetli ljudi, ki nam vladajo.
Daj jim svojo moč,
da bodo ljudem služili in jih ne izkoriščali,
da bodo zemljo spoštovali in jo ne uničevali.
Naj bodo ljudje prijatelji med seboj!*

Cerkev na Slovenskem poskuša odgovoriti na dogajanja in izzive sedanjega časa. Slovenski kristjan v domovini čuti odgovornost do neprijaznih razmer, ki jih je prineslo družbeno in moralno razsulo ob vse večjih ekonomskih težavah in mednacionalnih razhajanjih. V mariborski škofiji so pripravili škofijski zbor, kjer so laiki in duhovniki podrobno razpravljali o družini.

Cerkev in socialna vprašanja

Zadnji papeži od Leona XIII. do Janeza Pavla II. veliko govorijo o socialnih in delavskih vprašanjih. Zakaj posegajo v zadeve, ki na videz ne spadajo na cerkveno področje?

Res jim ne gre za zemeljsko kraljestvo, za politiko, pač pa za ljudi, ki to politiko sestavljajo in ustvarjajo. Gre jim za pravičnost, modrost in ljubezen, ki morajo v njej vladati. Papeži nastopajo kot zagovorniki zapostavljenih, ponižanih, oroaranih. Njihov glas je v bistvu glas Kristusa, ki je bil zagovornik in opora stiskanih.

Kristus hoče biti poosebljen v vsakem človeškem bitju: majhen, slaboten, trpeč in poniževan. Bogato nagrado je obljubil vsakemu, ki ima srce in zdravilo za vse oblike človeške bede. Cerkev, ki je Kristusovo skrivnostno telo, ima zato pravico in dolžnost, da dela dobro bližnjemu — in to po vsakem nje-

nem članu od papeža do zadnjega kristjana.

Po svojih služabnikih in udih, po svoji notranji naravi je Cerkev zavznica vsakega tlačenege človeka. Čeprav je njeno poslanstvo predvsem duhovnega značaja, so njena prva skrb tisti, ki tudi na časnem in socialnem področju potrebujejo pomoči in obrambe. Njena ljubezen velja najprej človeškim potrebam. Četudi je Cerkev marsikje v svetu zelo revna, odkriva v sebi čudežno moč Jezusa, ki je pomnožil kruh in razglasil dostojanstvo slednjega človeka. Cerkev tudi opominja in svari bogate, kadar zaradi brezbriznosti pozabljajo na pravičnost in temeljno enakost in splošno bratstvo vseh ljudi in kadar delovnim ljudem iz lastnih koristi odvzemajo zemeljske dobrine, zlasti tiste, ki so sad njihovega osebnega dela.

Z urejanjem socialnih vprašanj

se krepi ne le pravičnost in enakost, ampak tudi mirno sožitje med vsemi narodi.

Cerkev kot nositeljica duhovnega bogastva evangelija je za vsako človeško družbo velika dobrina, ki je ne bo zavrgel noben dobrohoten človek, veren ali neveren.

Lech Walensa in ostali voditelji Solidarnosti so svoj sindikat vodili po krščanskih načelih.

V Mariboru je po večletnem prizadevanju zrasla Škofijska orglarska delavnica. V cerkvah po Sloveniji je toliko orgel, ki so potrebne obnove in popravila, ob gradnji novih cerkva se je treba ponovno in ponovno srečevati z ogromnimi stroški v devizah za nov cerkveni inštrument, da je bil zadnji čas, da si Cerkev uredi svojo orglarsko delavnico.

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pis-ci oziroma uredništva zadevnih listov.

NAŠI RAZGLEDI: NE SAMO DANES, TUDI JUTRI BO MRAČEN DAN

Berem poročilo Amnesty International za leto 1988. Stvarni, skorajda suhi podatki pokrivajo ves svet. Kršitve človekovih pravic. Tu ideologije ne morejo več ničesar skrivati. Dejstva so zgovornejša od napihnjene govoričenja totalitarnih režimov. Najmanj osemsto političnih zapornikov v Jugoslaviji. Nemogoče življenjske razmere v zeniškem, lepoglavskem zaporu . . . Pretepanje in mučenje aretiranih in obsojenih. Kršitve zakonitosti v vseh fazah kazenskega postopka, na političnih procesih, civilnih in vojaških. Kadar do procesa pride. Podoba naše države je mračna v vseh pogledih . . . Ob vsaki novi informaciji je človeku tesneje pri srcu . . .

Je ta nesrečni socializem res tako diabolično zgrajen, da ima v svojem najglobljem jedru vgrajene varovalne mehanizme, ki zmerom znova prepričijo, da bi se njihov ustroj v osnovi spremenil? . . .

Vsakih nekaj let na novo rojeno upanje, da vendar prihaja do premikov, da tako ni mogoče naprej, da vsakogar prej ali slej sreča pamet. In potem znova

va razočaranje, vsakokrat bolj grenko. Leta pa tečejo. Zaman, v prazno, v živi pesek. Doklej? . . .

Socializmu je uspelo spraviti družbo v popolno obubožanje, ne samo v ekonomiji, temveč tudi v zdravstvu, šolstvu, kulturi, na vseh ravneh vsakodnevnega življenja, ki nam je edino neponovljeno na razpolago. Prijatelji in znanci so iz dneva v dan bolj zagrenjeni, cinični, polni strupenega žolča . . .

In ker socializem svojim podložnikom ne zmore ponuditi nikakršne nove motivacije več, oblastne oligarhije oživljajo nacionalne mite in obračajo poglede celih narodov v preteklost. Prihodnost je očitno pretemna, s sedanjostjo pa tudi ni nič . . .

Jaša Zlobec

NAŠI RAZGLEDI, Ljubljana, 9. jun. 89.

DELO: SLOVENSKO JAVNO MNENJE 1989

Ko bi se slovenski nazori prevedli v stvarnost, bi se socializem prečrtal in si poiskal novo, neomadeževano ime. Komunistična partija bi potem postala ena oda mnogih strank, a morala bi se izpovedati grehov in obljubiti popljšanje.

Samo še za štiri odstotke je odgovorov (pri Slovenskem javnem mnenju 1989 — op. NL), da je politika ZK povsem skladna z interesi ljudi. Ali je bil ta delež že kdaj tako nizek? Ne, to je najnižja točka, hkrati pa je kulminacija tudi 35 odstotkov tistih, ki menijo, da politika ZK sploh ni skladna z interesi ljudi. Osupljiv, tako rekoč srhljiv je podatek, da skoraj polovica Slovencev ne veruje več v socializem, češ da nima nobene perspektive več.

Naša družba se je dolgo trkala na prsi, da je izumila model, ki ponuja ljudem izjemne možnosti udeležbe. Odgovori pa kažejo, da se ljudje čutijo popolnoma nemočne, kar tiče vpliv na politiko; 82 odstotkov odgovarja, da na politiko nimajo nobenega vpliva. Očitno je realni socializem izgubil vso veljavo in zaupanje.

DELO, Ljubljana, 24. jun. 89/22.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: NASPROTJA V JUGOSLAVIJI SE POGLEBLJAJO

Po nasilnih spremembah na Kosovu se je gledanje zahodnih zunanjih ministrstev in zahodnega javnega mnenja spremenilo. Če so prej imeli nekateri ljudje za splošno zdravilo v Jugoslaviji „močno osrednjo vlado“, je sedaj povsod čuti, da bi prenehanje enakopravnosti posameznih narodov utegnulo državo razbiti. Če so še do pred kratkim pri mnogih diplomatih v Beogradu veljali Slovenci za separatiste in sejalce nemira, je sedaj prevzela to slabo vlogo Srbija z Miloševićem.

Ton, v katerem se danes v Jugoslaviji pripravljajo politiki in časopisi, je sovražen. „Velika Srbija“ se skuša osamosvojiti od osrednje oblasti, hkrati pa doseči nadvlado nad vso Jugoslavijo. Nasproti njej sta kot zagovornica federativnega načela Slovenija in kot bojovnica za vedno bolj gobavo „jugoslovansko sintezo“ Hrvaška.

V Sloveniji Hrvatom pogosto očitajo, da so predolgo molčali in v imenu svoje „jugoslovanske sinteze“ pustili Slovence na cedilu, ko so se ti poganjali za svoje pravice. S tem so Miloševiću olajšali spreminjanje razmerja sil v Jugoslaviji in v njenih najvišjih zveznih oblasteh. Hrvaška naj bi s svojo slabotno držo prispevala, da je jugoslovanska zvezna oblast pri kosovskem vprašanju kapitulirala. Na Hrvaškem pa odgovarjajo, kako neugodne so bile posledice njihove narodne pomladi leta 1971.

Sedaj je Milošević frontalno napadel Markovićevo vlado in je vprašljivo, ali bo lahko ta dalje uresničevala svoj tržnogospodarsko usmerjeni program.

Enostrankarski sistem je kot enolončnica, ki smo je kaj hitro do grla siti. — Dr. Rafko Valenčič, dekan Teološke fakultete v Ljubljani.
DELO, Ljubljana, 24. jun. 89/25.

Dejstvo, da je vzpostavitev parlamentarne demokracije (v Sloveniji) po spomladanskih volitvah sedaj zgolj še tehnično vprašanje, je naznanilo, da se je predvollni boj začel.
— Robert Botteri.
MLADINA, Ljubljana, 18. avg. 89/1.

Naslednji ministrski predsednik bo gotovo Srb in Miloševićev pristaša. To bi pomenilo prehod k državno kapitalističnim programom, z vsemi njihovimi posledicami.

17. junija je slovenski partijski šef Kučan spričo srbskih groženj rekel, da noče Slovenija nikomur vsiljevati svoje volje, tudi pa ne pusti drugim urejevati njenih zadev. V bistvu ne govorijo Slovenci nič drugega kot Srbi, a kljub temu je bil odgovor na te besede besno kričanje iz Beograda. Ponudba „nesimetrične federacije“, to je neenake stopnje samostojnosti za posamez-

Stanovnik se je v imenu slovenskega naroda opravičil srbski dopisnici Politike Ekspres Aleksandri Plavevski, ker naj bi jo na televiziji razžalil slovenski novinar. Plavevska je izredno napadala na poročevalka o vsem, kar je slovenskega.

SPREJMI TE
 OPRAVIČILO SLOVENSKEGA NARODA ZA VAŠA OBREKOVANJA

ne republike, naj bi pomenila razbitje Jugoslavije; demokratični pluralizem slovenskega vzorca naj bi deloval v enaki smeri.

Namesto varnosti in blaginje nudi Jugoslavija danes nekaterim svojim narodom in narodnostim prav nasprotno. Kar se je dogodilo na Kosovu, tako je čuti v Ljubljani, se lahko jutri ponovi v Sloveniji ali Hrvaški. „Srbija koraka dalje“, je brati v beograjskih časopisih. Zadnje izjave obrambnega ministra gen. Kadijevića je treba razumeti kot zavrnitev pluralizma in demokratizacije. Vojska se mora že braniti proti očitkom, da se poganja za „kitajsko vlogo“.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 26. jul. 89/8.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: DEŽELA REVNIH MILIJONARJEV

Več kot pol leta so potrebovali jugoslovanski birokrati, ki so v medsebojni zdrahi glede pristojnosti drug drugemu podlagali cokle, za to, da so se zedinili glede barve, motiva, velikosti in odtiska novega bankovca za 100.000 dinarjev, s katerim naj bi v času dirjajoče inflacije zajezili poplavo manjših bankovcev. Ko je potem v začetku letošnjega junija prišel temnordeči stotisočak iz tiskarne, je bil komaj še kaj vreden: točno 13,80 mark. Propadanje dinarja je bilo hitrejše od birokracije. In je še vedno. Dinarski stotisočak, ki so ga uvedli, je medtem zdrsnil na približno 8 mark. Če hoče npr. nekdo v Jugoslaviji plačati hladilnik in ima posebno srečo, da dobi pri bančnem okencu dinarske stotisočake, potrebuje za prenos svežnja bankovcev še vedno plastično vrečko.

Sedaj je beograjska Narodna banka preskočila vse birokratske zapreke in pri tem hkrati naredila drugi korak pred prvimi: 11. avgusta je dala v obtok dvamilijonski dinarski bankovec. V začetku novembra naj bi mu sledil milijonski bankovec. Dvamilijonski bankovec je vreden nekaj nad 150 mark. Pred točno enim letom je veljal 1330 mark.

Za tuje turiste, ki hočejo menjati devize, naenkrat ni dinarjev, posebno v večjih bankovcih ne. 100.000 dinarski bankovec je pri bančnih okencih in v menjalnicah le še redko videti. Namesto tega dobivajo turisti denar največkrat v debelih svežnjih bankovcev po 50.000, 20.000 in 5000 dinarjev. Kdor ima posebno smolo, mora vzeti 1000 dinarske bankovce, katerih vrednost znaša trenutno 0,083 marke. So pa še bankovci po 500, 100, 50 in 20 dinarjev.

Beograjska Politika je pred kratkim poročala o nekem nesrečnem nemškem turistu, ki je v času, ko je bilo 1000 dinarjev vrednih še 10 pfeningov, dobil v obmejni menjalnici za svojih 1000 mark sto zavojev po sto 1000 dinarskih bankovcev. Drugi beograjski časopisi poročajo, da prevoza denarja iz bank k obmejnimi menjalnicam, ki ga opravljajo s tovornjaki, ne računajo več v dinarjih, marveč v kubičnih metrih.

Tudi največji revež v Jugoslaviji je lahko za nekaj časa milijonar — poprečna mesečna plača je medtem zdrknila na približno 260 mark, njegova življenjska raven pa na stanje v petdesetih letih. Več kot 60% vseh Jugoslovancev živi z manj prejemki, kot jih je potrebnih za najnujnejše življenjske potrebe.

Vznemirljivo znamenje je, da prodaja kruha — prav v Jugoslaviji je kruh osnovno živilo — stalno pada, ker je kruh za mnoge predrag. „Ali se bo Markovičeva vlada spotaknila ob hlebcu kruha?“ je stalo v naslovu nekega beograjskega časopisa.

Kritika proti vladi raste. Ta je sicer v pol leta svojega obstoja uresničila široko sprostitev gospodarstva, ni pa mogla ustaviti inflacije. Ministrski predsednik je zadnje dni objavil, da se bo inflacija jeseni „ustalila“ pri 800%. Njegovi kritiki pa računajo, da bo ob koncu leta prekoračila 1000%-no mejo. Ob teh predznakih čaka Jugoslavijo po vročem poletju še bolj vroča jesen.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 14./15. avg. 89/3.

(Dalje na 13. strani)

Slovenija

Moja dežela.

na sploh

SPOMENIK JAKOBU ALJAŽU, velikemu domoljubu in ljudskemu prebuditelju, so 27. avgusta odkrili na Dovjem pod Triglavom. Pred sto leti je namreč prišel župnik Aljaž med Dovžane in Mojstrančane. Praznovanje se je pričelo ob 9.30 z mašo, ki jo je vodil nadškof dr. Alojzij Šuštar v župnijski cerkvi na Dovjem. Ljubljanski nadškof je v pridigi dejal: „Upam, da smo vsi, ki smo tukaj in toliko drugih, ki so v duhu z nami, pripravljene, da sprejmemo sporočilo in naročilo in da bomo ohranili dediščino, ki jo je tako zavzeto gradil Jakob Aljaž — bodisi na narodnem, kulturnem in verskem področju — in nam pokazal pot v prihodnost“.

Dr. Matjaž Kmecl, slavnostni go-

vornik ob odkritju spomenika — daroval ga je akademski kipar Nebojša Mitrič iz Beograda — je med drugim dejal, da je Aljažev spomenik spomenik medsebojnega razumevanja, človečnosti, spoštovanja in priznavanja številnih trajnih in skupnih vrednot. Oris Aljaževega življenja in njegovega izročila je sklenil z besedami: „Čast, slava in zahvala Jakobu Aljažu.“

Istega dne popoldne se je začel dan Triglavskega narodnega parka. Kulturni program so pripravili moški zbor iz Bohinja, folklorni skupini KUD Jaka Ribičič Mojstrana in Tolminske Ravne in pihalni orkester z Jesenic, Marija Cvetek pa je razveseljevala z anekdotami iz Bohinja. Domačini so pripravili bogato ponudbo posebnih jedi izpod triglavskih krajev.

VALVAZORJEV DAN

so člani izlaškega turističnega društva in tamkajšnjih kulturnih sku-

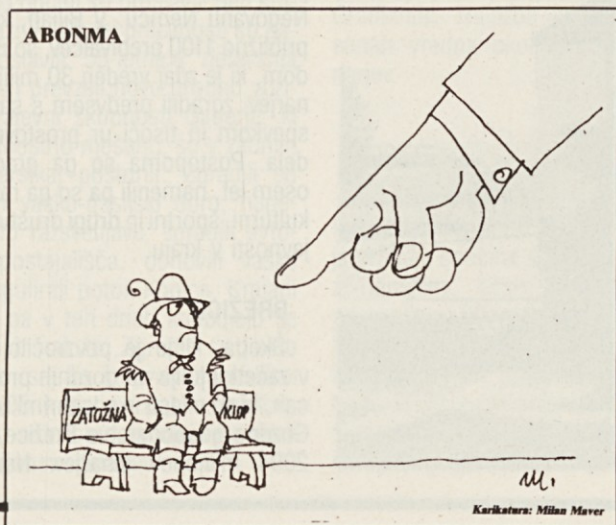

TOLMIN je mesto ob stikališču Alp in kraških planot. Na risbi je gornji del umetnega soškega jezera.

pin pripravili že sedmič v zadnjih letih. To pa je bila letos tudi že sedma izmed prireditev, s katerimi so v Zagorju in na Izlakah počastili 300. obletnico Slave vojvodine Kranjske. Scenarij za predstavo na Medijskem gradu je napisal profesor Nande Razboršek, ki je ideje, podatke in besedne zveze poiskal pri samem Valvazorju in drugih avtorjih, ki so pisali o njem in njegovem času. Obiskovalci so bili kljub kislemu vremenu zadovoljni. Domači župnik je v predstavi dejal, da je „folk cufriden ino žnabel od čudvajna kar zapret ne more.“ Predstave v starem jeziku, v prijetnem okolju, z oblačili tedanjega časa, s kočijami in konji, so prijetno poživile letošnje izlaško poletje. Le berača letos ni bilo. Kot da gre ljudem vse bolje in ga ne rabijo več.

KOGOJEVI DNEVI,

ki so se začeli 1. septembra v Kanalu ob Soči, v Novi Gorici in Trziču, so poleg koncertov in drugih glasbenih prireditev uvrstili v svoj program tudi likovne razstave in predstavitev rezijanske kulture. Prosvetno društvo Soča iz Kanala je pripravilo razstavo manj znanih del slikarja Lojzeta Špacala. Uredili in odprli so spominsko gotsko hišo, v kateri je med drugim spominska soba Marija Kogojca.

Karikatura: Milos Maver

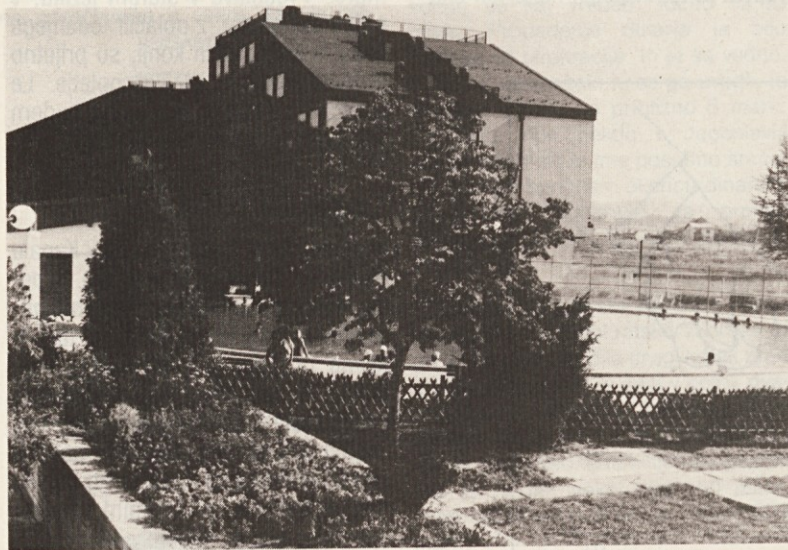
LJUBLJANA, Plečnikovo tromostovje in Prešernov spomenik.

NA KMETIJSKEM SEJMU

v Gornji Radgoni so si obiskovalci lahko ogledali tudi stojnico pridelovalcev zdrave hrane, združenih v skupnosti pri ljutomerskem podjetju Mikrokozmos. Na ogled in tudi naprodaj so bile različne vrste žita, pridelana brez uporabe pesticidov, izdel-

ki iz moke tega žita in še kaj. Pridelovalci so poudarjali, da njihovi pridelki še niso pravi biopridelki, ker njiv, na katerih jih pridelujejo, ne škropijo šele leto ali dve, njihovi sosedje pa na bližnjih njivah svoje posevke škropijo še naprej tudi s kemičnimi gnojili.

MORAVSKE TOPLICE, zunanji bazen, 7 km severovzhodno od Murske Sobote.

od tu in tam

BELTINCI

Vodilo „pesem in ples družita narode“, ki je letos že devetnajstič krasilo prizorišče tradicionalnega folklorne-ga festivala v Beltincih, kmalu več ne bo moglo ostati zaščitni znak te prireditve. Zanesenjaki v beltinskem kulturnoumetniškem društvu so letos namreč komajda nastrgali toliko denarja, da so lahko povabili poleg slovenskih le še eno folklorno skupino iz Hrvaške. Sicer je bila med slovenskimi skupinami ena tudi iz zamejstva, iz Gornjega Senika v Porabju, vendar je to daleč od tistih let, ko so poleg jugoslovanskih na festivalu vedno nastopile dve ali tri zelo dobre skupine iz tujine.

BILJE,

Vas, ki živi polno, civilizacijsko in kulturno bogato življenje, vas, ki zmore iz sebe ustvariti več, kot je običajno. Tako je krajevno skupnost Bilje v novogoriški občini označil podpredsednik RK SZDL pesnik Ciril Zlobec na slovesnosti v govoru ob biljenskem krajevnem prazniku, odprtju doma krajanov in njegovem poimenovanju po domačinu akademskem kiparju Negovanu Nemcu. V Biljah, kjer živi približno 1100 prebivalcev, so namreč dom, ki je zdaj vreden 30 milijard dinarjev, zgradili predvsem s samopripravo in tisoči ur prostovoljnega dela. Postopoma so ga gradili kar osem let, namenili pa so ga razvejani kulturni, športni in drugi društveni dejavnosti v kraju.

BREŽICE

Škoda, ki jo je povzročilo neurje v začetku julija na gozdnih prometnicah, ki so v lasti in s katerimi upravlja Gozdno gospodarstvo Brežice, znaša 2094 milijonov dinarjev. Neurje je

največ škode nardilo v SP Šmarje pri Jelšah in sicer za 850 milijonov dinarjev. Vse ceste so bile sicer zavarovane pri zavarovalni skupnosti, vendar jim zavarovalnica prizna le škodo na spodnjem ustroju, pri njih pa je poškodovan večinoma zgornji ustroj gozdnih cest. Za gozdne ceste bi bilo potrebno čimprej poskrbeti, vendar delovna organizacija Gozdnega gospodarstva Brežice sama ne bo zmogla zagotoviti vseh sredstev.

CEZANJEVCI

Krajani Branoslavcev in Cezanjevcev so dobili 41 telefonov. Investicijo v vrednosti prek 116 milijonov dinarjev so naročniki pokrili sami, prav tako pa so prispevali po 25 delovnih ur.

ČRNOMELJ

Črnomaljci so poželi pšenico, vendar je namesto pričakovanih 500 ton le okoli 300 ton. Letina je slaba, ker so pogoste nevihte podirale klasje, tako da ga je bilo veliko poležanega. Posebna komisija je ocenila, da je pridelek za 30 do 40 odstotkov manjši, kot ponavadi.

GABERJE

V krajevni skupnosti Gaberje v lendavski občini so proslavili peti krajevni praznik. Ob tej priložnosti so gasilci proslavili 55-letnico delovanja društva in prevzeli novo orodno vozilo. V krajevni skupnosti Gaberje, ki je narodnostno mešana, so v zadnjih letih marsikaj postorili. Zgradili so sodoben vaško-gasilski dom, napejljali javno razsvetljavo, zgradili avtobusna postajališča, obnovili vaške ulice, regulirali potok Kopica. Krajani Gaberja pa v teh dneh končujejo še eno večjih naložb. Zgradili so javno telefonijo, saj bo še pred jesenskimi meseci 86 krajanov dobilo telefon. Vrednost naložbe ocenjujejo na okoli 150 milijonov dinarjev.

JUGORJE NA GORJANCIH

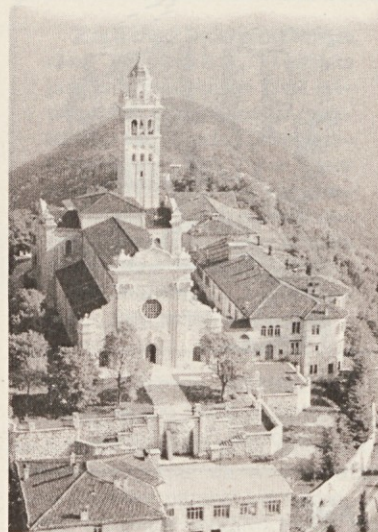
Vaščani Jugorja na Gorjancih so letos pod vodstvom Rudija Škofa že drugič pripravili turistično-zabavne igre Ate in mama so mi povedali. Šest ekip je tekmovalo in vleklo bajto, lovilo polhe, učilo leteti coprnice, plezalo na mlaj, mlatilo in kosilo. Za jollyje so uporabljali brezove metle. S prireditvijo skušajo na Jugorju iztrgati pozabi nekatere kmečke običaje tega območja.

KRANJ

Ob občinskem prazniku so v Kranju slovesno odprli nov poštni center Gorenjske in novo glavno pošto Kranja. Obe poštne službi, ki so ju uredili v preurejenih prostorih nekdanje pekarnice, sta velika pridobitev tako za poštne delavce kot tudi za prebivalstvo. Delo v poštnem centru, skozi katerega gre na dan več kot 75.000 poštne pošiljke oziroma okoli 40 ton pisem, paketov in časopisov, bo sodobneje urejeno. Novi poštni objekt meri okoli 2500 kvadratnih metrov, okoli 1000 kvadratnih metrov prostora na podstrešju pa je ostalo za rezervno, kar bo po oceni poštarjev dovolj za prihodnjih 50 let. Staro pekarno je po načrtih arhitektov Janeza Glavana in Darka Weingerla iz Projektivnega podjetja Kranj preuredil kranjski Gradbinec. Naložba je po sedanjih cenah vredna okoli 20 milijard dinarjev.

KOPER

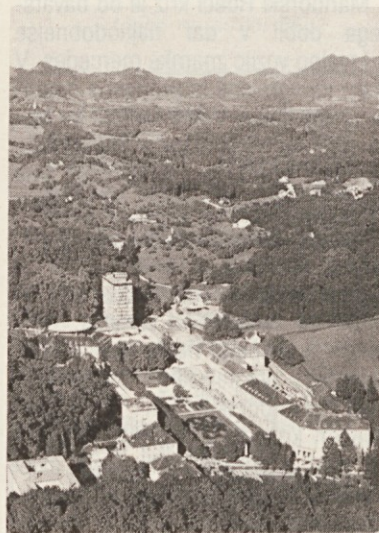
Na 19 bencinskih črpalkah koprkega Istra-benza ob italijanski meji se je prodaja bencina super v primerjavi z lanskim letom zmanjšala za povprečno 50 odstotkov. Prodaja bencina na tržaških črpalkah z velikim popustom oziroma posebnimi boni, ki jih subvencionira država, in nenehne podražitve bencina v Jugoslaviji, so poglaviti vzrok, da Tržačani

SVETA GORA pri Gorici obhaja letos 450 let romarske cerkve.

čedalje manj kupujejo naš bencin, ki je slabše kakovosti od italijanskega. Tudi v naših obmejnih samopostrežbah in drugih trgovinah v Kopru in Sežani je čedalje manj kupcev iz Trsta, ker se je blago, ki so ga nekoč množično kupovali, močno podražilo.

ROGAŠKA SLATINA je lepo urejeno zdravilišče in letovišče v stikališču dveh dolin z dolino Sotle.

ŽUŽEMBERK, nekdanji trg nad mostom v dolini gornje Krke, središče Suhe krajine.

LAŠKO

V soboto, 16. septembra, so v avli združišča v Laškem odprli razstavo akvarelov akademskega slikarja Janez Kovačiča, ki se je pred kratkim vrnil iz Kanade in ZDA, kjer je na povabilo naših zdomcev slikal in razstavljal. Med drugim je poslikal tudi okna cerkve sv. Peter v Torontu. Razstava v Laškem, to je Kovačičeva šesta letošnja razstava, bo hkrati tudi prodajna. Slikar je ves izkupiček namenil skladu za odpravljanje elementarnih nesreč v Laškem in okolici.

MARIBOR

Mariborski Rdeči križ je od bavarskega dobil v dar najsodobnejše reševalno vozilo znamke mercedes. V njem so vgrajene in prenosne naprave za oživljanje, v avtomobilu pa lahko opravijo tudi manjše najnujnejše kirurške operacije. Avtomobil ima vgrajeno radijsko postajo ter zunanjo ozvočitev. Bavarski Rdeči križ ni pozabil opremiti vozila tudi z najnujnejšimi drobnarijami, kot so vložki za tahometer, zdravila, igle, sonde in ampule. Darilo je plod dolgoletnega prijateljskega sodelovanja med mariborskim in bavarskim Rdečim križem. V poletnih mesecih bo avto v pomoč zdravstveni ekipi Mladinskega počitniškega doma mariborskega Rdečega križa v Punatu

na Krku, ostale mesece pa bo okreplil mariborsko reševalno službo.

NOVO MESTO

Regionalna radijska postaja Bele krajine in Dolenjske Studio D je dobila turistični nagelj za svojo akcijo. Vse manj je dobrih gostiln, v kateri je po telefonu in z dopisnicami sodelovalo in ocenjevalo gostilne več kot 17.000 poslušalcev oziroma gostov. S to akcijo je Studio D prispeval k izboljšanju ponudbe v gostinskih lokalih Bele krajine, Dolenjske in Posavja.

POLZELA

Dan vstaje so krajani KS Polzele proslavili z veliko delovno zmago. Po dveh letih gradnje vodovoda v zaselek Založe in delno v Podsevnik je v 109 gospodinjstev pritekla zdrava pitna voda. Pri gradnji so se posebno izkazali krajani teh dveh zaselkov, ki so poleg denarja opravili več kot pet tisoč delovnih ur. Nov vodovodni sistem je slovesno odprl najstarejši krajan Založ Miha Satler.

ROGAŠKA SLATINA

V Zdravilišču Rogaška Slatina, kjer letos število gostov, posebej tujih, nenehno narašča, so prepričani, da k dobremu obisku marsikaj doprinejo tudi prireditve, s katerimi že nekaj časa dokaj uspešno izganjajo dolgčas iz svoje srede. Za svoje goste pripravijo do dvesto prireditev na leto, največ julija, avgusta in septembra. Ena privlačnejših prireditev se je začela 4. 9., ko je v Rogaško Slatino prišlo več kiparjev in lončarjev. Začeli so se tradicionalni dnevi keramike. Kiparji so dva tedna oblikovali glino v spodnjih prostorih grafičnega muzeja, lončarji pa izdelovali in žgali lončevino v peči v zdraviliškem parku.

ŠMARJETNA GORA NAD STRAŽIŠČEM

Več kot 1500 Stražišanov in okoličanov se je 30. 7. zbralo na

Šmarjetni gori. Tam je nadškof dr. Alojzij Šuštar blagoslovil obnovljeno cerkev sv. Marjete. Prvič je bila omenjena že leta 1272, konec 18. stoletja pa je bila prepuščena propadanju in dvestoletni pozabi. Pred štirimi leti so arheologi pod vodstvom profesorja Andreja Valiča, ki je odkril tloris prvotne cerkve, sklenili dela na Šmarjetni. Krajani Stražišča so prisluhnili tamkajšnjemu župniku in začeli so z zidavo kulturnozgodovinskega spomenika.

TRŽIČ

Mokra in hladna angelska nedelja je za dobro polovico zmanjšala obisk 21. šuštarke nedelje v Tržiču in preprečila nastop mažoretkam in modno revijo manekenkam. Prireditelj je požaltnil igralec Polde Bibič z monodramo Pavla Lužana „Živelo življene Luka D“, dobro razpoloženi so bili tudi Jože Tišler, Jože Gros in Majda Godejska, ki so odkupovali staro obutev za bodoči slovenski čevljarski muzej. Ta bo ob pomoči tovarne Peko zrasel v Tržiču. Pri odkupu so upoštevali šest meril in se nato oddolžili prinašalcem s skromnimi denarnimi nagradami. Samo dopoldne so odkupili več kot 20 parov dobro ohranjenih čevljev, starih več kot pol stoletja. Nekateri med njimi so še imeli izvirne nalepke pokojnega Petra Kozine, ki je pred več kot 80 leti ponesel slavo tržiškega čevljarskega ceha v svet.

ŽIRI

V središču Žirov so slovesno odprli novo blagovno hišo, ki je velika pridobitev za kraj. V njej so večja samopostrežna prodajalna trgovskega podjetja Loka, prodajalna obutve in športne opreme domače Alpine in prodajalna tekstila, pletenin in športne opreme kranjske Kokre ter manjši bife. V blagovnici so uredili tudi prostore krajevne pošte s telefonsko centralo in poslovalnico Termeljne banke gorenjske.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

TELEX:
VEŠ, POET, SVOJ DOLG?

Edino vprašanje, ki ga je Francetu Popitu ob njegovem pismu (s katerim je izstopil iz CK ZKS, ker da sedanje slovensko partijsko vodstvo preveč odstopa od praverne linije — op. NL), mogoče zares legitimno zastaviti, se tiče faktov:

— njegova vladavina se je namreč začela z odstrelitvijo Staneta Kavčiča in se nato po sprejetju ustave leta 1974 nadaljevala z ustoličenjem dogovorne ekonomije, kar drugače povedano pomeni, da se je kolaps slovenskega gospodarstva začel pod Popitovim vodstvom;

— nato se je ob koncu sedemdesetih let zgodila šolska reforma, ki je s svojim „izobraževanjem za poklic“ in „učenjem iz življenja in za življenje“ idealizirala rokodelsko delo; v njej sta se utelesila klasični boljševiski prezir do intelektualnega dela in popolno nezumevanje sodobnih evropskih civilizacijskih tokov; račune za to je plačalo nekaj generacij in jih plačujemo še danes;

— eden od stranskih učinkov tega nezumevanja je slepa vera v naprednost in socialističnost težke industrije, kar je deželo osrečilo z nekaj industrijskimi in energetskimi giganti, ki so jo — poleg tega, da pomenijo danes zanjo hudo finančno breme — spreminili v ekološki svinjak;

— sedemdeseta leta so čas „neposredne in avtentične samoupravne demokracije“; v njenem imenu so izumili neskončno zapleten volilni sistem, ki je navadnim državljanom preprečil kakršenkoli nadzor nad izvajanjem oblasti in v kali zatrl možnost formiranja različnih političnih subjektov, khrati pa vso oblast porinil v roke peščice posameznikov, ki so si nato med sabo petnajst let menjavali vse pomembne funkcije v republiki; druga plat „neposredne demokracije“ so bili dirigiran tisk, prepoved izvrševanja poklica in

sodni procesi proti tistim, ki mislijo drugače;

— končno so sedemdeseta leta čas, ko smo v Jugoslaviji „najboljše na svetu“ rešili nacionalno vprašanje in z absurdno prerazporeditvijo kompetenc med federacijo in republike udarili temelje sedanji nacionalni krizi v Srbiji, v Sloveniji pa z uvozom nekalificirane delovne sile z juga, ki naj bi „izboljšala razredno sestavo slovenskega naroda“, začeli udarjati temelje sovraštvu do tujcev in mitu o lenih in neizobraženih južnjakih.

Skratka, sedemdeseta leta, leta Franceta Popita, so čas, ko smo v Sloveniji in Jugoslaviji storili vse, da bi nam šlo v osemdesetih kar se le da slabo.

TELEX, Ljubljana, 7. sept. 89/12.

DRUŽINA: GROZLJIVO TEŽKI PROBLEMI

Temeljitemu pretresu sodobne slovenske stvarnosti je (prof. France Bučar v letošnji Dragi, 3. sept., v Opčinah nad Trstom) dodal sklep: kot narod nimamo niti vodstva, prek katerega bi lahko izrazili svojo politično voljo, zato tudi pravega odgovora ni, kako lahko kot narod preživimo. Pa vendar: nadvse nujen je sestop iz umetnega sveta sicer zelo morečih realnih problemov, ki jih je ustvaril realsocializem, v svet stvarnih problemov, ki se bodo v vsej resničnosti in perečnosti šele pokazali:

— kako zagotoviti polno zaposlitev in socialno varnost naših ljudi;

— konkurenčnost našega gospodarstva;

— življenjsko raven, ob kateri ne bomo nasproti tujcem nastopali kot berači ali vsaj kot obubožani sosedje, nasproti katerim izražamo samo pomilovalno sočutje;

— zanesljivo trdnost valute in družbenih odnosov, ob kateri je možno vsaj s približno zanesljivostjo načrtovati bodočnost;

— ozdravitev našega naravnega okolja;

— bistveno večjo pravičnost v družbenih strukturah in odnosih med ljudmi;

Za zdaj je opozicija del javnosti, lahko pa bo postala del sistema, če bodo volitve količkaj demokratske in se bo zmožna toliko organizirati, da bo dosegla uspeh. — Jože Pučnik.

MLADINA, Ljubljana, 18. avg. 89/9.

— predvsem pa ozdravitev oz. vrnitev k tistim vrednotam, ki so nam kot ljudem omogočile, da smo se kljub vsem viharjem ohranili kot narod . . .

Teh, naravnost grozljivo težkih problemov, od katerih rešitve pa je odvisno naše narodno preživetje, se bomo lahko lotevali šele takrat, ko bomo rešili vprašanje naše narodne suverenosti. Vsa, zlasti slednje, pa so odvisna od nas samih. Samo od sebe nam ne bo nič priletelo z neba.

DRUŽINA, Ljubljana, 10. sept. 89/6.

MLADINA: KAKŠNE VOLITVE HOČEMO?

Slovenska opozicija se je odločila, da na volitvah nastopi skupaj. Delovna skupina (sestavljena iz predstavnikov

(dalje na strani 31)

Za resnično demokracijo nismo bili vzgojeni. Partijska oligarhija je dolga leta svoje državljane (zavestno) ohranjala v takšni duhovni in politični nerazvitosti in v tem je njena velika zgodovinska odgovornost. — Dr. Rafko Valenčič, dekan Teološke fakultete v Ljubljani.

DELO, Ljubljana, 24. jun. 89/25

ivan cankar

na klancu

roman

Njegove oči so gledale sanjavo, zamišljeno, kakor poletna noč. Govoril je in njegova desnica se je igrala z mehкими lasmi in je pogladila časih po gladkem, hladnem čelu, ki se je skrivalo ob njegovi rami.

„Kako ji je ime?“ ga je vprašala Francka, on pa se je začudil in skoro bi se bil zasmel.

„Fanny, ti me vprašaš, kako ti je ime? Fanny, ti moja lepa, dobra Fanny — zakaj me še nisi prašala, kod da sem hodil tako dolgo in zakaj tako dolgo nisem mislil nate? Nezvest sem ti bil, Fanny, ali jaz poznam tvoje usmiljeno srce in zato vem, da ne boš obrnila obraza od mene, ker sem te bil zatajil. Ti si navajena moje nezvestobe in oprostiš mi vselej tako ljubeznivo kakor mati, ki oprosti sinu, še preden jo je bil razžalil . . . Ali se spominjaš, ko me v Parizu teden dni ni bilo k tebi, ker sem klečal pred nogami lepe Španjolke in je bil vžgal črni ogenj njenih oči vsa čistost in lepoto moje duše? Ko sem se potem vrnil k tebi, ves bolan in do smrti žalosten in sem stopal po temnih stopnicah, po ozkih mostovžih, kakor sramežljiv berač, kakor plašljiv hudodelec, in sem se bližal na kolenih durim tvoje sobe, kako si se ti sklonila k meni, kako si mi grela s poljubi mrzli obraz in kako je zapel tisti večer slavec, ki je bil zbolel, ko sem te zapustil, in ni pel sedem noči? Ubogi slavec — ali se spominjaš kdaj nanj, Fanny?“

Zapel je v gošči slavec z meh-

Ko je bilo Franc-ki štirinajst let, je šla služiti k Mariševki, stari in skopi vdovi za deklo in natakario. V gostilnici je bilo samotno. Včasih je prišla mati na obisk in ji pobrala zaslužen denar.

Naslednjo pomlad je Francka spoznala gospoško oblečenega umetnika. Klical jo je Fanny. Govoril ji je čudovito sladko. In ona mu je, neizkušena revica, vse sveto verjela. Francka mu bo, je rekel, v mislih nadomestovala njegovo prejšnje deklo.

Nekega večera sta sedela na klopi ob vodi.

kim, globokim glasom. Oba sta strepetala — njima na čast je pel slavec, kakor da bi šele popje poganjalo in da bi si še ne bil poiskal družice.

„Zdaj sem te našel, Fanny, in zdaj ostanem pri tebi. Vsaj teden dni, Fanny, in kadar te spet zapustim ter pozabim nate, ne bodi žalostna in oprosti mi, kakor si mi vselej oprostila . . .“

Vzdignil ji je obraz in jo je poljubil na ustnice.

Vstala sta in sta se sprehajala kakor brat in sestra, roko v roki. Zamahovala sta z rokami in sta se smejala — smeh je bil mehak, malo plašen, malo pritajen, izgubil se je v šepetanju listja nad njima.

Nebo je bilo že temnosinjne, nagosto posuto z belimi zvezdami. Na vzhodu se je pričelo beliti, svetlikati — mesec je vstajal iz ravnine in je prihajal hitro in veselo, kakor da bi nosila črna roka veliko belo svetilko po hribu navzgor . . .

Čudne sanje so bile, tako polne neznanega, neizmernega blaženstva, da se je Francka smejala natihoma, vsa drgetajoča v postelji, kakor v vročici, in da je hipoma zaihtela, globoko iz prsi, in si zakrila z rokami obraz.

Sanje so bile — zjutraj jih ni bilo nikjer in Francka je stopala spet tiho in oprezno, z upognjenim životom, da bi ne vznemirila Mariševke, ki je ležala oblečena na postelji in stokala, ker se ji je zdelo, da buči zunaj kakor vihar in da drdra mimo neprestano vrsta težkih

voz: biči pokajo, vozniki kriče in kopita bijejo ob kamen, kakor da bi bila ob čelo . . . A zunaj je bil gorak poleten dan in sredi vroče tišine se ni zganil niti list.

Komaj so se bližale od daleč prve večerne sence, so se dramile sanje, so že odpirale velike skrivnostne oči. Francka je begala po hiši, po hlevu in po dvorišču, da bi opravičila vse do mraka, dotaknila se je komaj večerje in je gledala skozi špranjo pri zagrntjenem oknu, kako je prihajal mrak. Počasi je prihajal in Francka se je časih prestrašila, da ne pride nikoli več in da ostane tam gori, prav na vrhu nove strehe, za vse večne čase tista rezka, neusmiljena sončna svetloba.

Spominjala se je prejšnjega večera samo iz daljne daljave — ves topli, lepi večer, njegove besede, njegov obraz, njegovi poljubi, njegova bela roka, ki jo je božal po čelu in po licih, šumenje vode tam spodaj in šuštenje listja in slavčevo petje, vse se je spojilo v spominu v nekaj nejasnega, neizrekljivo sladkega, vse je bilo kakor ene same velike oči in ena sama čudovita pesem.

Tako je pričakovala vsak večer z novim hrepenenjem, pričakovala je novega veselja, čisto neznane sreče, ki je ni okusila nikoli prej. In vselej se je začudila lepoti noči, začudila se je, da je prišel, strepetala je vselej iznova, kadar jo je ogovoril in ji je položil roko okoli vratu. Njegov glas je bil vselej tako mehak, kakor ni slišala enakega nikoli, in sladko jo je spreletelo vselej, kadar se je oglasil slavec, ki je zapel nenadoma njima na čast.

Kakor da bi vsega tega še nikoli ne bila okusila — uboga Francka, zakopana v grobnici — in zazdelo se ji je sredi blaženstva, da je tista uboga Francka še zmerom tam doli v zakleti hiši in da gleda suha, sključena in vsa žalostna, s koprnečimi očmi skozi špranjo pri oknu, na lepi božji svet tam zunaj . . .

Večeri so bili dolgi. Komaj je ugasnila luč na zahodu, že se je belilo na vzhodu, je prihajala mehka svetloba kakor skozi velik rožnobarven senčnik velike svetil-

Vse se je spojilo v spominu v nekaj neizrekljivo sladkega, vse je bilo kakor ena sama čudovita pesem. Tako je pričakovala vsak večer z novim hrepenenjem, pričakovala je novega veselja, čisto neznane sreče.

ke, prižgane globoko doli za poslednjimi gorami. Sence so bile nemirne, plašne — priplazile so se bile komaj in že so ugledale luč in so odhajale strahoma in skrivoma, tako da se je komaj zganilo na rosnih travah, v rosnem listju.

Noči so bile, da je bil človek sam kakor polnočna senca, da je stopil v drug svet — v svet sanjavih pravljic, da se je smejal in jokal in ni vedel zakaj, da je zdihoval in ni razumel tihe bolečine, da je hrepenel in ni vedel, po čem. Pogledal je na nebo in nebo se je nižalo, srce se je širilo in se je dvigalo in vsa lepota neba se je izlila vanj — da, vsa lepota neba je bila v njem in vse skrivnostno polnočno življenje je bilo v njem, v njem je bila poletna noč, on jo je bil ustvaril in je užival svoje stvarstvo . . .

Tako je živela Francka ob teh večerih kakor gospodična iz lepih viteških časov in njen vitez se je

Risbe na straneh 15 do 17 je narisal slikar Lojze Perko.

prikrljal do pasu in je deklamiral zaljubljene pesmi.

Toda noči so bile zmerom bolj hladne in sence zmerom bolj temne — prišle so in so ležale, vse črne, nezaupne in zlobne, dolgo v jutro, in še ko so se že poskrile, so gledale iz skritih kotov, izza grmov in izza duplin ter so čakale, da bi stegnile dolge roke.

Ko je zapazil prvi rumeni list na tleh — list, ki se je bil zdramil prezgodaj in se je zdaj prezgodaj utrudil — je prišla tiha bojazen v njegovo srce. Pogledal je Francki v vsele oči in bojazen je izginila. Pogledal je na njene raskave in rdeče roke in bojazen je legla spet težko na dno srca in razumel jo je . . .

V nedeljo, ko so zvonili v farni cerkvi svetega Pavla popoldanski zvonovi in je bila vas tiha in prazna, je prestopila Francka prag gosposke hiše.

Držala sta se za roko in tako sta stopila skozi nizka rdeča vrata na vrt, šla sta po vrtu, mimo rožnih grmov, mimo zelenih in dišečih gred, po beli peščeni poti proti poslopju po kamnitih stopnicah na teraso in skozi steklena vrata v veliko sobo, ki je bila polna rož in zelenja, pokrita s preprogami, majhna mizica in pleteni stoli na sredi in ob stenah, na mizične rože v visokih vazah — vse čudežno, da se je Francka tresla od veselja.

Šla sta dalje, po lepih svetlih mostovžih, skozi lepe svetle sobe,

ki je bila vsaka lepša od druge, kakor tisti kraljevič, ki je hodil po zakletem gradu in je bila prva soba iz srebra, druga iz suhega zlata, tretja iz samih dragih kamnov.

Ko sta prišla do konca in se je ozrla Francka naokoli, je videla na stenah same slike in pol strehe je bilo iz stekla, tako da je bila soba vsa v luči.

Nato je oblekla kratko belo krilo z velikimi pisanimi rožami in pisano ozko jopico s širokimi belimi rokavi. Na glavo je dala velik in širok slamnik, z rožami na zapognjenih krajcih in z dvema modrima trakoma, ki sta ji padala na rame.

Tako je sedla in jo je slikal.

Sedela je do mraka in mu je gledala ves čas v obraz, v lepe rjave oči, ki so jo božale z mehкими pogledi. Koder temnih las mu je ležal na čelu, ki je bilo tako mirno in čisto, kakor iz belega kamna. Njegove ustnice so bile vzbočene, ali komaj kapljica krvi je bila v njih, tako da se skoro niso razločevale od obraza.

Kadar se je ozrl nanjo z velikimi in resnimi očmi, je Francka strepetala — zajokala bi od vdanosti in pokleknila bi predenj in če bi jo sunil stran, bi drsala po kolenih k njemu in bi mu poljubila roko od vdanosti in hvaležnosti . . .

Dovršil je obraz in je stopil predenj — ni ga spoznal. Tuj obraz je gledal nanj z očmi vdanega in plašnega otroka. Prestrašil se je in se je ozrl na Francko — ugledal je raskavo roko, ki je ležala mirno na kolenu, zvesta in dobra roka, a tako raskava in neokretna. To ni bila

Fanny — Fanny je imela roko drobno in belo, če se je dotaknila z njo njegovega obraza, mu je bilo, kakor da ga je pobožal lahen topel veter.

Stal je pred njo in njegove oči so bil nemirne.

„Ti nisi Fanny!“

Čul je svoj glas in se je stresel.

Stopil je k njej in se sklonil k prestrašenemu obrazu in se je zasmeljal.

„Ne jezi se nad mano, Fanny! Glej, zunaj že skoro prihaja jesen in jeseni je moje pregrešno srce najbolj nemirno . . . Ne jezi se nad mano, Fanny, in oprosti mi, kadar te razžalim!“

Francka je čutila gorkoto njegovega lica in ni razumela njegovih besed, slišala je samo njegov glas, ki je bil tako mehak in blag, da jo je božal kakor z ljubeznivo roko.

Mračilo se je, slike na stenah so

Stal je pred njo in njene oči so bile nemirne.

„Ti nisi Fanny!“

Stopil je k njej in se sklonil k prestrašenemu obrazu in se je zasmeljal.

„Ne jezi se nad mano, Fanny! Jeseni je moje srce najbolj nemirno.“

se potapljale v sence in iz senc so stopali beli ženski obrazi, ki so gledali nanja z velikimi temnimi očmi.

Francko je bilo skoro strah te tihe neznane družbe in tako sta se vračala skozi velike mračne sobe po dolgih mostovžih in po terasi dol na vrt.

Težak vonj se je dvigal iz tisočerih kelihov, legal jima je na prsi, na srce, in obema je bilo tako sladko, tako nerazumljivo trudno in otožno. Sedla sta na klop, čisto tesno telo ob telo, in sta zatisnila oči. Zdramila sta se šele, ko so pozno na večer zaškripala vrata in so se začuli na pesku koraki, ki so prihajali bliže in so polagoma utihnili v daljavi . . .

Slika je ostala nedovršena — samo bel, neizmerno nežen obrazek je gledal iz nje z očmi vdanega in plašnega otroka; rok ni bilo. —

Vihar je prišel popoldne; na vrtu, v gozdu je stokalo in vzdihovalo, veje so se lomile. In ko se je na večer zvedrilo, so bila razmočena tla vsenaokoli pokrita z listjem; pod orehom na dvorišču je ležalo nekaj ubitih vrabcev. Tako je nastopila jesen.

Francka je šla zvečer po klancu navzgor. Kamenita in mestoma ilovita steza je bila spolzka. Kamenje je bilo gladko, umito, v ilovico so se vdirale noge. Tla so bila pokrita z oklestjem, z nezrelimi orehi, z mokrim listjem. Od drevja so padale debele kaplje — padale so tako trdo z lista na list, kakor da bi tolkli vodebi ob debela.

Prišla je v dolino — tam je bilo hladno in vlažno. Voda je bila narasla, segala je visoko do brega in umazani rumeni valovi so pljuskali skoro v visoko travo med vrkami. Klopi so bile črne in mokre, pesek na poti je bil razbit, razmetan na kupe.

Francki je bilo mraz in bala se je — samotno je bilo tod in strahovi so gledali nanjo ter so čakali noči, da bi prišli bližje.

Zmerom dalje je šla, počasi in plašno, kakor da bi se plazila po temnem mostovžu v gluhi noči. Čisto blizu so že strmele pečine v neizmerno višino, v kotu je stala kapelica Matere božje in pozlačena

svetilka se je lesketala motno, kakor vešča v mraku.

Zapihal je veter, drevje se je treslo, pripogibalo, mrzle kaplje so padale Francki na obraz, na roke in zadrževala je.

Vrnila se je po poti, koder sta se zmerom sprehajala. Postala je časih in je poslušala — voda je šumela, drevje se je stresalo, samotna vsenaokoli. Sedla je na klop, kjer sta zmerom sedela. Klop je bila mokra in kapalo je neprestano dol. Stisnila je roke md kolena in je sedela sključena. V lica ji je bilo mraz, velika žalost ji je legla na srce. Zašuštelo je časih nad njo, kaplje so se ji usule na lase in iz oči so padale solze na kolena.

„Kod hodiš tako dolgo?“ je prosila s plašnim in tihim glasom, da bi ga ne razžalila, in poslušala je, če ji ni odgovoril: „Oprosti, Fanny, če sem te bil razžalil.“

Samo voda je pljuskala ob breg.

„Kaj sem ti storila, da stojiš od daleč in gledaš, kako te pričakujem? Vsa vdana sem ti, glej, in prosim te oproščenja za greh, ki ga nisem storila! Oprosti mi, da te ljubim, in pridi!“

Ustnice so se premikale, a besede, njej sami komaj razumljive, so ostale v srcu. Zazdelo se ji je, da so se oglasili koraki na pesku in skoro je že čutila gorkoto roke, ki ji je legala ljubeznivo in nalahko okoli vratu.

Nič se ni zganilo na poti, samo nad njo je zašuštelo in mrzle kaplje so se ji usule na lase in na goli vrat.

„Pridi!“ je zaklicala in vedela je komaj, koga je klicala.

Legla je noč in lepota prejšnjih večerov je ugašala, svetlikala se je iz daljave nerazločno, kakor večerno nebo izza drevja. Život je bil sklonjen, utrujen, in nogo so hodile neokretno, ko se je vračala.

To je bila Francka, ki je sedela ob oknu zaklete hiše in gledala skozi špranjo na drugi svet, v srcu težko in nerazumljivo koprneje . . .

Stal je ob oknu in je gledal skozi špranjo in poslušal.

„Kod hodiš tako dolgo?“

Glas je bil mehak in plašen, a slišal ga je razločno iz šumenja ko-

stanjev, ki so rasli ob zidu v ravni vrsti in so segali skoro do okna z dolgimi vejami. Razumel je njene besede tako natanko, kakor bi mu jih pripovedovala na uho, preseče in tiho, da bi ga ne razžalila.

„Kaj sem ti storila? Vsa vdana sem ti, glej, in prosim te oproščenja, da te ljubim . . .“

Poslušal je in se je tresel kakor morilec, ki je bil udaril premalo in gledajo vanj preseče oči in ga prosijo milosti.

„Pozabi, Fanny, in oprosti mi, kakor si mi vselej oprostila! Vrnem se k tebi, Fanny, čez mesec dni, čez leto dni, ti dobra Fanny, ti moja tolažnica . . .“

„Pridi!“

Vzklik je zatrepetal do njega. Zaprl je oči in pritisnil roke na čelo. Potem je bilo tiho in zavzdihnil je. Šel je z lahkimi koraki skozi razsvetljene sobe in v ateljeju je obrnil k steni nedovršeno sliko. Nato se je zasmel in je hitel po stopnicah vozu naproti, ki je bil pridrdral na dvorišče. Z voza je stopila dama, ogrnjena v dolg plašč. Njeno telo je bilo kipeče, telo mlade žene, oči so gledale toplo, razposajeno.

„Kaj si počel v tej samoti? Ali ti ni bilo nič dolgčas?“

„Vdal sem se bil sentimentalnosti — kakor zmerom ob poletnih večerih.“

„Ali si srečal Fanny?“

Dama se je zasmejala naglas.

„Srečal sem jo in lepša je bila kot kdaj prej. Samo rok ni imela lepih, raskave so bile in rdeče.“ . . .

Velika žalost ji je legla na srce.

„Kaj sem ti storila, da stojiš od daleč in gledaš, kako te pričakujem? Vsa vdana sem ti in prosim te oproščenja za greh, ki ga nisem storila! Oprosti mi, da te ljubim, in pridi!“

Francka je bila trudna in vsa premočena, ko je prišla domov. Lasje so se sprijemali na čelu in na vratu, v život ji je bilo mraz in zobje so šklepetali. Slekla se je in je legla.

A komaj je zatisnila oči, jo je obšel velik strah in vzdignila se je v postelji. Nekaj se je zlobno zasmajalo čisto blizu, prišlo je k njej in jo je pahnilo surovo.

Opravila se je hitro in je odprla duri. Stopala je v temi oprezno in tiho po veži, potem po lesenih vegastih stopnicah na podstrežje. Tam je bila noč. Razprostrla je roke, hodila je varno, zadela se je in je nekaj prevrnila. Trepotala je kakor v mrzlici, ko se je bližala mallemu okroglemu oknu, iz katerega je prihajala bleda svetloba. Vzpela se je in je gledala.

Videla je visoko, razsvetljeno, nezagrnjeno okno in skoz okno veliko, gosposko opravljeno sobo. Tla so bila s temnimi preprogami pogrnjena, luč je prihajala od zgoraj — pač od svetilke, ki je visela na stropu in ki je Francka ni videla — in jasna, belorožasta svetloba je lila na mehke žametne stole, na široko zofo, na mizo, kjer so bile rože, in na preproge.

Nato je prišla ozka senca, šinila je naglo po preprogi ter se vzdignila na steni. Lepa dama je bila, gosposko oblečena. Krilo je bilo belo

in dolgo, a rokavi so bili zelo široki in kratki, tako da so se videle do komolcev lakti, ki so bile okrogle in še bolj bele kot krilo ali čipke ob vratu. Na prsijah je imela veliko rožo, kakršne Francka še ni videla, na zapestjih se je svetila zlata zaplestnica.

Obraza se je Francka prestrašila. Lep je bil, kakor mu ni enakega na svetu, oči so se lesketale čudno, da bi se Francka zgrudila, če bi se sovražno ozrle nanjo, in kadar se je zasmejala, se je Francka stresla. Lasje so bili črni in so padali ob čelu čez ušesa.

Dama je prišla, stopila je k mizici, kjer so bile rože, sklonila se je k rožam, a nato se je okrenila in se je tiho nasmehnila. Prišel je on.

Francka se je vzpela na prste, pritisnila je obraz ob raskavi zid in je strmela z velikimi očmi. Roke je bila skrčila in prsti so se zasadili v steno. Lica so ji splahnela hipoma in so bila sivobleda.

Stopil je k njej in jo poljubil in nato sta sedla na zofo, čisto blizu drug k drugemu in pritiskal jo je k sebi. Govorila sta in sta se smejala, od srca, tako da je Francka slišala zvonke glasove. Vsesala se je v njuna obraza in razdalja se je ožila, razsvetljena soba je prihajala bliže in tako sta sedela čisto pred njo, poljubovala sta se čisto pred njo,

Risbe na straneh 18 in 19 je narisal nemški slikar Werner Berg, ki si je izbral za svojo novo domovino koroško Podjuno.

da bi ju dosegla, če bi stegnila roko. O njej sta govorila, veselo in razposajeno, gledala sta k njej gor in sta se smejala.

„Imel sem tukaj dekleta, ki sem se sprehajal z njo ob vodi, vsak večer — topli večeri so bili in luna je sijala. Dekle je bilo neumno, vse umazano in raztrgano . . .“

„Kaj sem ti storila?“ je prosila Francka, a on se je smejal in je pripovedoval dalje.

„Vsa raztrgana je bila, bose — kakšne velike blatne noge! — in roke je imela vse rdeče in raskave. Prišel sem dol k vodi — tam je tiho in prijetno, draga — in komaj sem jo ugledal, že mi je ovila roko okoli vratu . . .“

„Oprosti, da sem te ljubila!“ je prosila Francka.

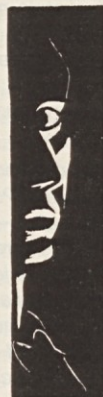
„In nekoč je šla z mano, kakor pokoren psiček je capljala za mano — da bi jo ti videla, o draga, smejala bi se do solz! — in našemil sem jo po svoji razposajeni volji in tako je sedela tam cele dolge ure in je gledala name tako neumno zaljubljeno — o, da bi jo videla, dragal Jaz pa sem se igral z njo in zdaj sem jo sunil stran . . .“

Francko je zabilelo, kakor da bi jo bil udaril s pestjo v obraz in po životu, in stokala je. Ustnice so bile odprte, brezbarvne.

A kmalu sta utihnila, le časih sta še zašepetala, nasmehnila se nalahko in gledala sta si v oči . . .

Takrat pa je Francka kriknila in kri ji je oledenela. Strašen je bil njegov obraz, oduren, zloben, motne oči so gledale kakor oči morilca,

Takrat pa je Francka kriknila in kri ji je oledenela. Strašen je bil njegov obraz, oduren, zloben, motne oči so gledale kakor oči morilca, ko se je sklonil k dami in ko je potem vstal in vzdignil roko k svetilki.

ko se je sklonil k dami in ko je potem vstal, stopil na sredo sobe ter vzdignil roko k svetilki, ki je visela od stropa . . . Francka je kriknila — naravnost k njej se je bil ozrl skoz okno — omahnila je ter hotela bežati. A pred njo so se zasvetile iz teme zelene oči, koščena roka se je stegnila proti njej in jo je udarila po obrazu.

„Ne vpij, ne vpij, daj mi mir! . . . Kako bijejo in kriče, po glavi me bijejo . . . o! Dajte mi mir!“

Francka je hitela po stopnicah dol, v svojo izbo, prižgala je luč, obula si je čevlje in si ogrnila ruto, v culo je spravila obleko. Roke so se ji tresle, da so ji padale stvari na tla, v njenih licih ni bilo niti kapljice krvi in ječala je polglasno. Prekrižala se je pred vrati in potem je bežala po klancu. Noč je bila hladna, oblaki so se podili po nebu in samo za hip je zasijala časih mesečina, kakor da bi se bilo zablislilo.

Cesta je bila blatna, vse čez z lužami pokrita.

Ko je šla čez most, jo je prestrašilo zamolčko bobnenje spodaj in prekrižala se je vdrgič pred znamenjem sredi mostu. Zavila je s ceste in hitela po ilovnatih spolzkih stezah prek travnikov. Čevlji so se ji vdiral skorjo do gležnjev v razmočeno prst. Vzdignilo se je nenadoma nekaj velikega, črnega — samotni kozolec, prazen in polzpal, je stal sredi travnika.

Hladen veter je pihal, oblaki so leteli naglo, vstajali so na vzhodu, razpadali kakor preperelo sivo plat-

no ter se spajali sredi neba v velike bežeče plasti.

Francka je preskočila jarek in je prišla na veliko cesto. Hodila je laže, ker je bila cesta zmita in na sredi čisto trda in gladka, samo mestoma posuta s kamenjem.

Temnilo se je zmerom bolj, oblaki so prepregli že vse nebo in so se polagoma umirili — plavali so počasi, premikal se je enakomerno ves veliki sivi oblak in le tu pa tam je sijala izza špranje medla svetloba. Pričele so padati posamezne kaplje, zašumelo je nalahko v drevju ob cesti, že je pršilo z neba v tenkih, poševnih curkih.

Francka je hodila proti dežju in prijetno ji je bilo, ko ji je umivalo vroči obraz. Časih je potegnil veter, usulo se je močneje in teki korec vode ji je pljusknil v lica.

Stopala je hitro; kadar se je cesta nagnila, se je spustila v tek . . .

V tistem trenutku, ko se je bil ozrl nanjo z ostudnim in zlobnim pogledom, se je usekalo v njeno srce z železnimi nohti in ni več spustilo. Ni bila žalost, nič lepega, ne sladkega ni bilo v tej bolečini — neizmeren strah je bil, strah pred nečim hudobnim in grdim, tako da ni mogla ne kričati ne prositi — pokleknila bi, stegnila roke in pričakovala . . .

Čutila je, da ostane samo eno — bežati, domov, v varno izbo, kjer sedi mati v izbi in se kadi na mizi vroča kava in je vse tako mirno in toplo . . .

Zasadilo se ji je bilo v srce in se zasajalo zmerom bolj globoko, rilo je z nohti po gorkem mesu, po gorki krvi in Francka se je tresla od groze in od bolečine, bežala je in je komaj čutila utrujenost.

Pot je bila dolga, zmerom navzdol in navkreber, brez konca. Iz teme je stopalo samo črno drevje, ki je šumelo in vztrepetavalo v dežju. Časih samotna kočica — zatulil je pes in umolknil — potem gostilnica za vozniške, luč je gledala skozi okno z dremajočim očesom, živega glasu ni bilo, samo dež je trkal na steklo, od kapa je lilo in v jarku, ki ga je bila izglobila podkavnica pred hišo, je žuborela voda.

Že je zapustila Francka veliko

cesto in je nastopila strmo, vijugasto pot po hribu, skozi gozd. Od obeh strani se je strnilo gosto temno drevje, debele kaplje so padale dol. Zaukal je nekdo na klancu s hripavim in surovim glasom, Francko je spreletelo do mozga. Hodila je teže, trudna je bila. Vročina je izginila in tresel jo je mraz. V čevlje ji je bila stopila voda in je brizgala prav do gležnjev.

Ukanje pijanca se je bližalo. Vračal se je iz vaške gostilnice in je morda zgrešil pot.

Francka je šla prav ob robu, pod drevjem, da bi je ne zapazil. Gledala je kakor pričarana, kako je prihajal proti njej, omahoval po klancu, spotikal se in ukal. Ne bi je bil ugledal v temi, a spotaknil se je v tistem trenutku, omahnil in je stal tik pred njo, tako da je čutila vročo, smrdečo sapo iz njegovih ust. Stegnil je roko, zasmejal se je naglas. Ko se je sklonil, da bi jo objel, je padel na kolena.

Francka je bežala v silni grozi, hotela je vpiti, a glas ni mogel iz grla.

Zasadilo se ji je bilo v srce in se je zasajalo zmerom bolj globoko, rilo je z nohti po gorkem mesu, po gorki krvi in Francka se je tresla od groze in od bolečine, bežala je in je komaj čutila utrujenost.

Težki koraki so omahovali za njo po kamenju, gnusen glas jo je klical jecljaje in preklinjaje, in hipoma se ji je zazdelo, da kolne tik pred njo. Obrnila se je in se je opotekla, a tam doli je prihajalo, črno, omahovaje, in Francka je tekla navkreber. Zakričalo ji je še enkrat od daleč, udarilo je zamolklo ob tla in nato je utihnilo.

Spet je slišala, kako so zdrkovale težke kaplje od lista do lista in kako je šuštel in šepetalo v gozdu, kakor da bi šele ravnokar pričelo deževati.

Postala je. Žile so ji tolkle v senčih, vroča bolečina ji je rezala po glavi, po životu pa je drgetala in bilo ji je, kakor da stoji do kolen v snežnici . . . Stala je dolgo, trudna je bila in sedla bi.

Domislila se je hipoma, da je to tista pot, koder je že hodila nekoč. A takrat je tekla navzdol . . . ali je tekla navkreber . . . zmedle so se ji misli in glava jo je bolela, z gorkim nožem je rezalo do senca. Stisnila je čelo v dlani in se je spomnila in je zajokala.

Stopala je hitro dalje, a kakor je stopala, so se vračale motne, težke misli, prihajale so ji naproti in so jo prijemale za roko . . .

Hitro domov, k materi! Tam je mirna in topla izba, kava se že kadi v sajastih črnih loncih na mizi, mati sedi na skrinji in bere iz velikega molitvenika, ki je pisan po starem. Nežka sedi za mizo, gleda postrani k materi in liže s prstom smetano od mleka . . .

Zdrznila se je in je kriknila — pijan glas je kričal za njo, bližali so se težki koraki tako hitro, da jim ni mogoče uteči, že je poleg nje, grabi jo za roko . . .

Francka je zastokala in je postala — tiho je bilo, črna veja je segala dol, skoro do njenega obraza. Zavzdihnila je, domislila se je nečesa lepega. Jasnega večera, bele peščene poti, ki se je svetila v mesečini. Slavec je zapel za grmom, njej na čast ja zapel in nje-mu. Ona je imela širok bel slamnik, z rdečimi rožami okrašen; belo pisano krilo, ozko jopico, ki so bile cvetice uvezene vanjo, stebelca so bila zlata.

bo še

iz življenja naših far po Evropi

anglija

Nekatera nujna obnovitvena dela v domu slovenske katoliške misije v Londonu se iztekajo h koncu. Upamo, da bodo zaključena že prve dni novembra. Izsušeno in obnovljeno je bilo področje hiše pod vhodnim stopniščem in tudi del hodnika ob kapeli v podprtiličju. Zaradi hude vlage je bilo vse skupaj v zelo kritičnem stanju, saj sta bili na delu gniloba in trohno. Obnovljena, ali bolje, *zamenjana* je bila celotna električna napeljava. Vgradili smo sanitarne prostore v podprtiličju, ki so bili potrebni zaradi kapele v podprtiličju. Do sedaj je imela celotna dvonadstropna stavba le eno stranišče in eno kopalnico. To je bilo pred 100 leti, ko je bila hiša zgrajena, še nekako razumljivo — danes pa ne več. Obnovljeno je bilo tudi dosedanje stranišče v 1. nadstropju in kopalnica, ki je pridobila dve moderni prhi. Celotno drugo nadstropje je bilo tudi prenovljeno. Vgrajen je bil sanitarni prostor (z WC, prho in umivalnikom) za duhovnika in tudi soba za duhovnikovce

Rochdalska skupina Slovencev

osebne goste je pridobila ličen umivalnik s tekočo toplo in mrzlo vodo.

Še dosti drugega dela je ostalo in bo seveda čakalo potrebnih denarnih sredstev. Vsem dobrotnikom, ki so nam priskočili na pomoč pri dosedanjem delu, se katoliška misija in skrbniki doma lepo zahvaljujemo — dobri Bog naj Vam stoterno povrne s časnim in duhovnim plačilom.

Na prvo nedeljo in septembru (dne 3. septembra) smo imelo v Rochdalu veliko slovesnost — *ponovitev nove maše* dveh letošnjih novomašnikov, g. Jožeta Pluta in g. Milana Preglja. Novomašnik Plut je nečak in bližnji sorodnik obeh Zajčevih družin iz Keighleyja pri Bradfordu. Gospod Pregelj, ki je doma iz Cola nad Ajdovščino, pa ima med nami polno svojih rojakov Colčanov, s katerimi se je ob tej priložnosti srečal. Njegov daljni sorodnik France Pregelj je jezuitski misijonski brat jezuitske province za Škotsko. Bil je mnogo let v misijonih v nekdanji Rodeziji (sedaj Zimbabve) in kasneje v Sudanu. Sedaj pa živi in dela v jezuitski hiši v Glasgowu.

Imeli smo zares lepo slovesnost s kar številno udeležbo rojakov iz vse Anglije, posebno pa še iz okolice Manchesterja in Leedsa. Naš slovenski pevski zbor iz Rochdala pa je med mašo, v sestrski dvorani in pri petih litanijah prav lepo prepeval. Slovesnost smo zaključili ob blagoslovu z Najsvetejšim. Ves čas pa smo se skupno zahvaljevali Bogu za nove delavce v Gospodovem vinogradu.

Osmrtnici:

Dne 29. junija 1989 je odšel s tega sveta v večnost Franc Weber. Rojen je bil leta 1924 v Št. Petru pri Mariboru. Na britanski otok je prišl s skupino vojnih beguncev že leta 1947. Ves čas je živel v pokrajini Wales v bližini Bridgenda, kjer je bil najprej zaposlen v rudniku. Spoznal je domačinko Waležanko Peggy in se z njo poročil. Rodila se jima je hčerkica, ki pa sta jo kmalu zgubila — umrla je v rosnih mladosti. To je oba zakonca zelo priz-

Pokojni Franc Weber iz Južnega Walesa

Vabilo na vinsko trgatve

Lepo vabimo vse rojake iz Anglije in Walesa, posebno pa še vse iz Bedforda in okolice na zabavno prireditve *Vinske trgatve*, ki bo v soboto, dne 14. oktobra 1989, ob 6. uri popoldne v TRANSFIGURATION CHURCH HALL v KEMPSTONU na Bedford Road.

S prireditvijo bomo osvežili lepo domačo tradicijo in spomine na svojo domovino ob zvokih lepih melodij, za katere bo poskrbel g. Jože Pogačnik. Tudi za jedajo in pijačo bo poskrbljeno: grozdja, vina in ostalih dobrot bo v izobilju.

Prisrčno Vas vabimo in na svidenje!

Pripravljalni odbor

delo. Prav gotovo je bila žalost glavni vzrok, da je zadnje čase bolj poredko prihajal na naša skupna srečanja in ga zato zlasti mlajši rojaki niso toliko poznali. Naj se njegovo telo tukaj na zemlji v Bogu spočije, v nebesih pa naj se sreča s svojo ljubljeno hčerko.

Jože Kopriva, prav tako rojak iz Walesa, je zadet od srčne kapi odšel s tega sveta v večnost v petek, 11. avgusta 1989. Pokojni Jože je bil rojen v Ilirski Bistrici leta 1928. Od leta 1947

Vabilo na misijsko tombolo

Kot vsako leto meseca oktobra ste tudi letos vabljeni vsi ljubitelji misijonov na misijsko tombolo v Bedford v soboto, dne 7. oktobra 1989. Pričeli bomo s sv. mašo ob 16.30 v cerkvi Svetega Križa (HOLY CROSS CHURCH) na GOLDINGTON ROAD. Po maši bo v župnijski dvorani družabno srečanje s tombolo in srečolovom. Materialni izkupiček bomo poslali slovenskim misijonarjem. Lansko nabirko smo poslali patroma Stanku Rozmanu in Janezu Mlakarju kot prispevek h gradnji njune misijske bolnice v Zambiji.

Lepo vabljeni!

je živel v Aberdare, kjer je bil poročen z domačinko Beril. Nista imela otrok pa sta vseeno živela v srečnem zakonu. Najprej je bil Jože zaposlen v rudniku, kasneje pa je delal v tovarni aluminija. Že nekaj let pa je bil zaradi prenehanja obratovanja tovarne od dela odpuščen in je živel le ob podpori za brezposelne — kot redundant. Bil pa je vedno zvest našim skupnim srečanjem.

Rojaki iz Walesa so se od pokojnega poslovili v kapeli krematorija v Aberdare. Njegov pepel pa je bil prenešen v njegovo rodno Ilirsko Bistrico, kjer so se njegovi sorodniki od njega poslovili s sv. mašo v ponedeljek, dne 4. septembra 1989. Naj se v Gospodu spočije in naj mu bo lahka domača zemljica.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Izgledalo je, da duhovnika za linške Slovence ne bo. Po uvidevnosti in dobroti salezijanskega inšpektora g. Stanislava Hočevarja pa le izgleda, da bodo v Linzu *dobili duhovnika* v osebi salezijanskega duhovnika g. Jožeta Peterlina, po rodu iz Velikih Lašč.

Gospod je že prileten, a škof dr. Lenič pravi, da je še vedno agilen in dober duhovnik. Slovenci v Linzu so to vest sprejeli z velikim veseljem. S cerkvene strani je vse urejeno, tudi za stanovanje je poskrbljeno. Njegovo delo

bo pa omejeno na linške Slovence in na pomoč na župniji, kjer bo stanoval. Bog daj, da bi naši verniki cenili njegovo pripravljenost s tem, da se bodo v velikem številu udeleževali slovenskega bogoslužja.

Dosedanji misijonal bo šel po 22 letih in četrst 1. oktobrom v pokoj. Tako je bilo dogovorjeno z linško škofijo.

Zadnja maša smo imeli 9. julija. Spet smo se zbrali po dveh mesecih 10. septembra. Med seboj smo imeli sina Tkalčevih iz Trauna z ženo, ki sta po 20 letih prišla na obisk iz daljne Avstralije. 9. septembra je g. Ivan obhajal *50-letnico življenja*. Seveda smo to obhajali tudi v našem centru. Tkalčevi so nas pogostili, g. Sadl je igral na harmoniko in spremljal naše petje. Želeli smo jim srečno pot. Težko ju čakata obe hčerki, ki sta poročeni v Avstraliji, in vnuki.

Kako je poteklo srečanje s tržaškim škofom Bellomijem, ki bo maševal Slovincem 17. septembra — somaševal bo tudi linški škof Aichern — ter kako je potekala izseljenska nedelja, bomo poročali v novembrski številki Naše luči.

V zadnjem času se je naša skupnost povečala za dva člana. Ga. Sabina Hauseder je v splošni bolnici v Linzu 29. 8. rodila prvorojenko Karino. V bolnici usmiljenih bratov je pa 4. septembra rodila ga. Majda Stiller, roj. Zore, sina Marka Janeza. Tako bo imel bratec Danijel nekoga, s katerim se bo lahko poigral.

Obema materama čestitamo k rojstvu otrok.

Slovenski rojaki
na romanju
s križi
v Birminghamu.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Nova ognjišča: V Opglabbeeku je gdč. Magda Pušnik 12. 5. t. l. poročila g. Roberta Teriuma.

Enako v Opglabbeeku je gdč. Ellie Jakoš 24. 6. t. l. poročila g. Pavla Kerkhofs.

V Eisdeni je g. Boris Varzak 25. 7. sklenil zakonsko zvezo z gdč. Jolando Dries.

Vsem trem parom k poroki iskreno čestitamo in želimo obilje božjega blagoslova.

Magda, Ellie in Boris so bili pridni sodelavci pri Veseli mladini. Često se je na žalost dogajalo, da je poroka naših mladih pomenila tudi slovo od naše skupnosti. Zelo upamo, da se pri Ellie, Majdi in Borisu to ne bo zgodilo. Naj nam nasprotno sedaj, ko so se osamosvojili, s svojo močno osebnostjo pridobivajo novih prijateljev in sodelavcev. Vsem trem se iskreno zahvaljujemo za njihovo sodelovanje v preteklosti in se priporočamo, kot rečeno, še za naprej. Po možnosti. V okolju, kjer živimo, imamo vsi kot ljudje, kot kristjani in kot pripadniki nekega naroda važno poslanstvo.

Slomškov piknik: Zadnjo nedeljo v avgustu je pevski zbor Slomšek imel svoj vsakoletni piknik. Letos je bil bolj

Naši najmlajši iz Biba šole so na Matejnskem dnevu lepo zapeli, deklamirali in plesali.

zimski piknik. Po večmesečni suši in vročini se je prav za naš piknik shladilo in začelo deževati. Zato je bilo manj gostov kot običajno. Tisti, ki so prišli, so to storili iz solidarnosti do Slomška, za kar se jim toplo zahvaljujemo. Kljub neprijetnemu vremenu je razpoloženje bilo prijetno. G. Vinko Pušnik in ga. Polanc-Čatar sta ob harmoniki pridno pletla slovenske melodije. Hvala g. Lojzu in ge. Zinki Korelc, ki sta nam nudila gostoljubje.

SLOVENSKI DAN V BELGIJI

Vljudno vabimo na
XXIX. SLOVENSKI DAN,
ki bo v Eisdeni, Maasmechelen, v
soboto, 7. oktobra t. l. v Kultureel
Centrumu. Začetek točno ob 16.
uri.

„Slovinci, dvignite glave, ker se
približuje Vaše odrešenje!“

Anton Korošec
„Slomšek“

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

K letošnjim pariškim birmancem, o katerih je bilo govora v prejšnji številki, je treba dodati Leopolda Valanta, ki je

Pokojni Stanislav Uljan iz Usa

bil birman 14. avgusta v Strojni na Ko-roškem.

S slovensko šolo in veronaukom smo začeli 10. 9., v oktobru pa bo 8. in 22. Narodna in verska vzgoja mladih je vprašanje narodne in verske zavesti in vesti posameznih družin, je pa v isti meri vprašanje zrelosti naše skupnosti, ali zna sebi in svojim s skupnimi močmi in silami pripravljati skupno pot v skupno bodočnost, za kar je dostikrat potrebno osebno tudi kaj žrtvovati. Ali kot pravi pesnik sončne Goriške:

*„Dolžan ni samó, kar veleva ma stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!“*

Otroci so v Parizu ob zaključku šolskega leta junija 1989 predstavili „Martina Krpana“.

Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,
a delo in trud naj nebo blagoslovi."

(Življenje ni praznik)

In drugje isti pesnik:

„Ta mali, a krepko boreči se brod
naš mili je dom, v njem vrli naš rod,
zaganja vanj silno se morje tujine,
požreti ga v svoje želi globočine.“

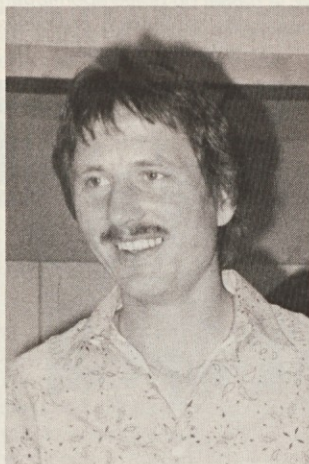
(Naš čolnič otmimo)

Gospa Marjanca Ložar je 3. 9. zgubila na Bledu svojega očeta. Pokopan je bil 5. 9. Naše sožalje Ložarjevim in vsem drugim domačim. Pri skupni maši 10. 9. smo molili zanj.

US (VALD D'OISE)

V soboto, 26. avgusta, smo ob veliki udeležbi rojakov in francoskih prijateljev pokopali Stanislava Uljana, ki je zgubil življenje 15. 8. pri prometni nesreči pri Zagrebu. Star je bil komaj 27 let, zapušča ženo Catherine in 18 mesecev staro hčerko Lauro, ter svoje domače. Vsem težko preizkušenim izrekamo svoje občuteno sožalje. (Globoki žalosti domačih se je pridružil upravičeni gnev, ker so pristojne oblasti pustile njegovo truplo šest ur ob cesti v najhujši vročini, ker za „tujca“ (tako je bilo rečeno) ni bilo prostora za mrtvašnici!)

Pokojni Stanko Polanec iz Conflans-Ste. Honorine (glej poročilo v prejšnji številki).

Pokojna Matilda Lapornik, roj. Filipič

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Z novim šolskim letom se začenja tudi novo veroučno leto. V sredo, 4. oktobra, se bodo zopet napolnile veroučne učilnice. Ob 11. uri bomo prosili Sv. Duha za razsvetljenje in milost vztrajnosti v dobrem.

20. maja sta kar dva škofa podelila zakrament sv. birme. V Tourcoing-Nord je bilo 13 birmancev. V Méricourt, Pas-de-Calais, pa je Sv. Duh prišel nad 26 birmancev. Pristrčen Bog plačaj beograjskemu metropolitu in nadškofu dr. Francu Perku in bivšemu šibeniškemu škofu Josipu Arneriču za obisk in podelitev zakramenta sv. birme in prvega obhajila petorici naših mlajših.

Romanje na Loreto 15. avgusta je zopet privabilo veliko število rojakov iz vseh predelov severne Francije. Združene pevske zборе je vodil g. Andrej Rebolj. Pevcem, zborovodju in vsem udeležencem romanja prisrčna hvala.

Po krstu so postali božji otroci: Priscila Boniface, Andrej Vanpeuter, Dimitrij Bailly, Marion Kolenc, Viržinija Podvin, Mihael Monsauret, Suzana Ana Daniela Bourgois, Benjamin Janež, Ana Jeaninna Dhaine in David Rebolj. Srečnim staršem in botrom naše čestitke. Naj vse krščence spremlja božja milost in božje varstvo!

Po krajši, hudi boleznini nas je v sanatoriju v Lensu 19. maja zapustila v svojem 79. letu življenja ga. Marija Doli-

nar, roj. Bogataj. V domovini je bila članica orlovske mladinske organizacije, v naši farni skupnosti pa zvesta članica in dolgoletna blagajničarka Živega rožnega venca. Zgledna in dobra mati je vsa leta prav do smrti svoje matere skrbela, da je v svoji boleznini in starosti imela zgledno oskrbo. V vsem delu in življenju nam je bila zgled iskrenosti in resnicoljubnosti. 22. maja smo se poslovili v cerkvi sv. Vaasta v Sallauminesu ob izredno veliki udeležbi rojakov in domačinov. Naj ji bo Gospod obilen plačnik za vso dobroto!

Zelo nas je pretresla nenadna smrt ge. Matilde Lapornik, roj. Filipič. Zadepta od srčne kapi nas je zapustila 9. junija v Sallauminesu v svojem 78. letu življenja. Dogorevala je v svojem domu v tihi žrtvi za moža in sina kakor sveča. Ob njenem nenadnem odhodu smo se zavedli, kaj nam je njeno življenje pomenilo. Pogreb se je vršil v cerkvi sv. Legerja v Lensu. Naj se spočije v Gospodu od svojega Truda. Vsem naše iskreno sožalje!

EPERNAY (Marne)

V mesecu oktobru bomo imeli dvakrat evharistično slavlje in sicer 8. in 29. oktobra ob pol petih popoldne. Rokjaki, pridite. Pridite na nedeljo, 8. oktobra, ko bo trgatve že končana in pridite na nedeljo, 29. oktobra, ko bo nedelja pred Vsemi svetimi.

nemčija

STUTTGART-okolica

Čestitke novemu škofu. — Škofu dr. Walterju Kasperju, ki je 17. junija letos prevzel vodstvo škofije Rottenburg-Stuttgart, smo poslali čestitke tudi Slovenci. Pismo, ki ga je v imenu rojakov naslovil na škofa Kasperja župnik C. Turk, se glasi: „Spoštovani gospod škof, v imenu slovenskih katoličanov v škofiji Rottenburg-Stuttgart Vam čestitam k imenovanju in posvečenju za škofa te škofije. Vaše škofovsko delo bomo spremljali z molitvijo ter prisluhnili Vašemu pozdravu z dne 17. junija: Da bi bili z božjo pomočjo vzajemno vedno bolj Cerkev Jezusa Kristusa za današnji svet.“

Ob priliki prvomajskega izleta na Dunaju so si Slovenci iz Stuttgarta ogledali tudi poletno rezidenco nekdanjih avstrijskih cesarjev, grad Schönbrunn.

Na srečanju na Višarjah. — Vabilu Sveta slovenskih krščanskih izseljencev na počitniško srečanje na Višarjah v nedeljo, 6. avgusta, se je odzvalo precej rojakov iz našega področja. Pred Marijinim svetiščem so si podali roko rojaki iz Stuttgarta, Böblingena,

Najmlajši biskovalci Sobotne šole v Stuttgartu so se pridno pripravili na materinsko proslavo. Učiteljci, sestri Mateji Rezar, so pri vajah pozorno sledili.

Tamma, Heilbronna, Jesingena in Giengena. Škoda, da je ob vsem lepem doživetju mglena koprena zastirala pogled na greben Lovcev, Špika in Mangarta in seveda tudi Visokih Tur, kamor vse ti seže pogled v ugodnem vremenu.

Ena mlada in tri srebrne poroke. — Letošnje poletje je potekalo v znamenju porok. Mlademu paru, ki je prišel po začetni blagoslov, so sledili kar trije srebrni.

V Stuttgartu sta se 8. julija poročila Alojz Krajncević, rojen v Brezicah, in nemška rojakinja iz Eppelbronna, Marija Terezija Schäfer. Poročno slavlje je bilo v cerkvi sv. Konrada. Mladi par je spremljalo veliko sorodnikov iz obeh strani.

Srebrno poročno slavlje so prazno-

vali kar trije pari. V cerkev Sv. Duha v Stuttgartu sta se prišla 6. junija zahvalit za 25 let skupnega življenja Anton Novak iz župnije Sladka gora, in Cilka roj. Podjavoršek iz župnije Dolič. Njunemu srebrnemu koraku pred oltar so se pridružili trije otroci: Martin, Simon (ta je prebral pri maši berilo) in Danijela. — V nedeljo, 20. avgusta, smo v cerkvi sv. Konrada v Stuttgartu pozdravili srebrnoporočca Stanka Bukovška iz Kalobja in Angelco roj. Sosič iz Opčin pri Trstu. Štirje odrasli sinovi, Peter ter trojčki Filip, Martin in Štefan, so ob tej priliki razveselili starše in vse navzoče rojake s tem, da so med mašo v kvartetu ubrano zaigrali dve Marijini pesmi. — Cerkev sv. Elizabete je doživela srebrno poroko 27. avgusta. Rojaka Peter Rot iz Rakitne in Jožefa roj. Žnidaršič iz Vrha pri Boštanju sta se tu po 25 letih skupnega življenja ponovno izročila Bogu v varstvo. V zakonu so se jima rodile tri hčerke. Mirjam je že poročena v domovini. Petra in Alenka pa sta pozorno sledili dogajanju med slovesnostjo. Petra je posebej razveselila starše z branjem berila med mašo. Pevski zbor Domači zvon, pri katerem tudi gospod Peter pridno sodeluje, je med službo božjo ubrano prepeval. Srebrnoporočni blagoslov je podelil slavljenčema nekdanji sloven-

Koprski škof Metod Pirih, škofijski referent za tujce prelat Jürgen Adam, slovenski duhovniki in pastoralni delavec v škofiji Rottenburg-Stuttgart na Liebfrauenhöhe 9. marca letos. Posnetek je nastal ob priliki spomladanske konference slovenskih duhovnikov iz zahodne Evrope.

**ZAHVALNO ROMANJE K AVE
MARIJI 1. NOVEMBRA.
MAŠA BO OB 15. URI.**

ski župnik v Berlinu, gospod Štefan Vereš.

Mlademu in vsem trem srebrnim parom iskrene čestitke in srečno pot v bodočnost!

Čestitke h krstom: v Reichenbachu Janezu in Ljudmili Sever k sinku Michaelu; v Stuttgartu Alojzu in Mariji-Tereziji Krajncjevič k hčerki Marie-Katrinii, v Sindelfingenu Branku in Ljudmili Zalokar k hčerki Tanji.

Kdo bo dobil nagrado. — Na razpis natečaja za uglasbitev pesmi Slovenski nagelj se je doslej javilo 11 slovenskih komponistov. Poslali so svoje predloge v notah in delno tudi melodije zapete in zaigrane na kasetah. Za najboljšo uglasbitev je razpisana nagrada 1000,— DM. Nanjo že mislijo komponisti iz Nemčiji, Argentine, Avstralije, Italije in Slovenije. Komisiji res ne bo lahko odločiti, kateri napev najbolj odgovarja vsebini pesmi. Melodija naj bi bila lahko pevnna. Poseben poudarek naj leži na refrenu. Razpis natečaja velja do konca tega leta.

Slovenske maše v oktobru. — Stuttgart: 8., 15., 22. in 29. okt. ob 17.30 uri v cerkvi sv. Konrada; Böblingen: 1. oktobra ob 10. uri v cerkvi sv. Bonifacija; Schw-Gmünd: 8. oktobra ob 9.30 uri v kapeli sv. Jožefa; Schorndorf: 15. oktobra ob 8.45 uri v Schwesternheimu; Aalen: 15. oktobra ob 11. uri v cerkvi sv. Avgušтина; Heilbronn: sobota, 28. oktobra, ob 17. uri v cerkvi sv. Kilijana; Oberstenfeld: 22. oktobra ob 9. uri v cerkvi Srca Jezusovega; Esslingen: 1. oktobra ob 15. uri v cerkvi sv. Elizabete, nato Vinska trgatev.

OBERHAUSEN

V začetku avgusta smo na našem koncu Nemčije že začeli spet šolsko leto. Ker to ni posebej zanimiva tema in boste o njej brali že najbrž na kateri prejšnjih strani te številke NL, se moramo povrniti s spomini na čas pred počitnicami in na počitnice same.

S srečanja na Sv. Višarjah v nedeljo, 6. avgusta: 15 duhovnikov ob oltarju, dva v spovednici in veliko število vernih Slovencev se je zbralo ob Mariji iz vsega sveta — ni manjkalo nobenega kontinenta, da ne bi bil zastopan po predstavnikih. Slovenci, pogumno naprej! Ob Mariji je še veliko prostora. Tudi za ostale, ki niso bili tam. Pridite prihodnjič! Marja vas čaka.

Foto: Casar, Stuttgart

Prvo nedeljo v juniju smo *krstili* v Oberhausnu pri maši malo Sabino. To je drugi otrok, ki se je rodil Barbari in Frediju Žmavcu.

Tik pred koncem šolskega leta smo imeli še naš župnijski *piknik* v Schwafheimu pri Moersu.

Med počitniškim časom smo prvič poskušali napraviti dve srečanji v domovini. Z mladino smo bili tri dni v gorah. Uspelo nam je priti prav na vrh Triglava, kjer je bilo treba večino krstiti z gorniško vrvjo. Drugo srečanje pa je bilo na Ptujski gori. Skoraj petdeset zdomcev se je zbralo pri ptujskogorski Materi božji. Popoldne smo si ogledali še nekaj znamenitosti starodavnega mesta Ptuja. Župnik Emil Križan nam je znal povedati veliko zanimivih podatkov iz zgodovine. Na koncu nam je pa še postregel z dobrotami zoper žejo in lakoto. Ker je bila voda ravno tiste dni na ptujskem polju onesnažena, smo pili pa vino.

Po dopustih se vedno najde kakšna še posebej zanimiva prigoda. „Vsak pravi Slovenec mora priti enkrat na Tri-

glav,“ si je dejal naš rojak Marijan Škof iz Moersa. Žena se je odpravila z njim in še nekaj prijateljev. Zakorčili so iz Vrat ob Aljaževoga doma po Tominškovi poti gorskim višavam naproti.

Tominškova pot na Triglav

Na višini, ko mineva visoko drevje in ostaja vse bolj redko tudi borovo grmičje, so našli starejšega moža, ki je bil precej okrvavljen. Njegov mlajši spremljevalec je razlagal, da je zdrsnil kakih pet metrov in se potolkel. Obvez nista imela. Ročno so jima postregli naši znanci, zmili kri, obvezali in razkužili z domačim zdravilom. Marijan je napravil posnetek in obljubil, da bo poslal sliko, če mu dasta naslov. Povedala sta, da sta iz Maribora.

Tedaj se je Marijanu posvetilo. „Vi ste pa škof iz Maribora!“ Spoznal ga je po glasu. Nekaj mesecev prej so imeli birmo v župniji. V resnici so naši prijatelji oskrbeli v nesreči pomožnega škofa in generalnega vikarja mariborske škofije dr. Jožeta Smeja.

MÜNCHEN

Začelo se je *ново delovno leto*. Spet bo na naši fari bolj živahno, saj bo pri nedeljski maši več ljudi, ob sobotah bodo otroci, ki bodo prihajali v šolo, prinašali v župnišče živžav, pevci se bodo dobivali k vajam, mladinci k pogovorom, ministranti k srečanjem. Pa še ta in oni bo prišel za prevod, izpolnjenje obrazca ali po nasvet, pa po telefonu bo spet več klicev. Bog nam daj veliko blagoslova, da bi vse delo opravljali v zadovoljstvo na vse konce!

Pa je treba pred začetkom poročati še o kakšni stvari iz preteklosti.

- Prva taka stvar so počitnice v Lo-

Pok. g. Janez Rajh

garski dolini, ki jih je nekaj naših mladincev preživelo skupaj s skupino slovenskih skavtov med 13. in 18. avgustom.

Logarska dolina je ena izmed najlepših alpskih dolin v Sloveniji in je izhodiščna točka za različne gorske poti. Slovenski skavti so naše mladince popeljali na bližnje izletniške točke, kot so slap Rinka, Okrešelj, Podolševa, Matkov in Robanov kot. Razkazali so jim skrite lepote slovenske domovine. Naučili so jih tudi nekaj skavtskih spretnosti in iger. Najbolj sproščeni so bili seveda družabni večeri ob zvoku kitare in petju slovenskih pesmi.

Redovniška hiša jih je vabila k duhovni poglobitvi. Skupno so molili hvallnice in večernice, se udeleževali vsakodnevne maše z duhovnim nagovorom in se z redovnicami pogovarjali o njihovem poslanstvu in delu.

V tednu dni so se bolj spoznali med seboj, navezali so nove stike in prijateljstva in ob koncu sklenili, da se naslednje leto spet dobijo.

- V Münchnu je po težki bolezni 4. avgusta *umrl* g. Janez Rajh. Rojen je bil pred 42 leti na Murskem vrhu v Slovenskih goricah. Izhajal je iz družine petih otrok, samih fantov. Že z dvanajstimi leti je moral od doma, vendar se je kot drugi najstarejši sin kasneje po očetovi smrti skrbno zavzel za svoje brate in enemu celo pomagal, da se je izšolal na univerzi. Sam se je učil obrti, a je bil kasneje zaposlen v različnih poklicih. Zadnjih deset let je delal kot močno cenjen strokovnjak za elektronsko obdelovanje podatkov v neki münchenski zavarovalnici. Po značaju je bil zelo prijeten, zato tudi povsod izredno priljubljen. Pred štirimi leti se je poročil in živel z ženo, ki je doma iz Beograda, v lepem soglasju. Pred leti je rad prihajal v slovensko župnišče na pogovore, v zadnji bolezni smo ga pa obiskovali mi s fare. Na srečanje z Bogom se je lepo pripravil. Od njega smo se poslovili na münchenskem Gozdnem pokopališču (Waldfriedhof), nakar so njegovo truplo prepeljali domov in ga pokopali v Kápeli. — Mólimo, da bi pri Bogu našel srečo, ki jo je v življenju s tolikšnim hrepenenjem iskal. Z njegovo vdovo, ki mu je v zadnji bolezni skupaj z njegovo nemškimi prijateljem s takšno lju-

beznijsko stregla in nazadnje premagala vse nemajhne ovire, da je bil pokopan doma, kot si je želel, globoko sočustvujemo.

nizozemska

Odšli sta: V Brunssumu smo v juniju spremljali na zadnji zemeljski poti go. Adriano Hamers-Franken, mater našega zvestega sodelavca g. Ada Hamersa. Ga. Hamers je iz solidarnosti do naše skupnosti bila članica društva sv. Barbare in smo jo videvali na vseh naših prireditvah. Ob njenem slovesu je Zvon prepeval v cerkvi in na pokopališču. Ge. Adriani dolgujemo hvaležnost za njeno odprtost do naše skupnosti. Naj ji bo dragi Bog bogat plačnik za njeno krščansko zadržanje! Sinu g. Adu izrekamo krščansko sožalje.

V avgustu je *nenadoma umrla* Cecilija Drenovec, roj. Maček. Rodila se je v Kozjem. V novembru bi slavila 90. obletnico rojstva. Kljub visoki starosti je še vedno sama zase skrbela. V bolnici je bila eno samo noč. Vedno je bila z nami z dušo in telesom. Dokler je mogla, se je redno udeleževala verskega in kulturnega življenja naše skupnosti. Zvon ji je prepeval v cerkvi in na pokopališču. Sinovoma g. Francu in g. Jožefu izrekamo krščansko sožalje. Naj dobra žena počiva v miru! Boga pa prosimo, naj našemu narodu še pošlje veliko dobrih krščanskih mater.

švedska

Letošnje poletje je bilo na Švedskem izredno lepo, vendar so ga švedski Slovenci večinoma preživeli doma v Sloveniji. Še ves avgust se je pri slovenskih mašah poznalo, da se niso še vsi vrnili s počitnic.

Vsakoletni dopust v domovini je osišče, najpomembnejši mesec, okrog katerega nizamo vse ostale dogodke leta. Naš položaj se bistveno razlikuje od izseljencev iz konca prejšnjega sto-

letja. Tako smo navezani na dom, da včasih že kar pozabimo, da vendarle večji del leta preživimo tukaj in bi morali zato tudi v svoje bivanje v tujini vnesti več domačnosti in prazničnosti. Kar prerado se zgodi, da zlasti še po počitnicah pozabimo na redno nedeljsko mašo.

Imamo pa tudi lepe primere, ki kažejo na več prožnosti in iznajdljivosti. Konec avgusta smo imeli v Kōpingu za dva osebna avtomobila gostov iz Šentilja pri Mislinji: župnika in mlade župnijske sodelavce ter profesorja Vinca Potočnika. Ogledovali so si lepote norveških fjordov, finskih jezer in švedskih mest. V Stockholmu so bili deležni gostoljubnosti Štefaničevih, v Kōpingu pa vsega slovenskega oltarnega občestva. Skupaj smo preživeli nedeljski popoldan, imeli lepo evhastično slavje, ki se je izteklo v prijeten večer na Husti, si okrepili telo in si ob pesmi in sproščenem kramljanju utrjevali nova prijateljstva. Za Šentiljčane je bilo zanimivo, kako pametno si znajo naši izseljenci urediti svoje življenje in kako lepo znajo praznovati.

Profesor Vinko Potočnik je v pridigo izrekkel nazorno misel, ki nas bo še dolgo spremljala: „Skandinavija, v kateri živite, ima na zemljevidu podobo leva. Ob njem pa Baltiško morje zarisuje lik molilca. To dvoje naj vam vedno govori, da mora biti nekaj trdnosti leva v vsakem Slovencu na Švedskem; tiste trdnosti, ki izhaja iz molitve.“

švica

Počitniško srečanje — „Naslednja točka: 7. poletno srečanje v domovini,“ je pri lanskem jesenskem pogovoru glede načrtov za prihodnje leto napovedal voditelj sestanka p. Robert. „Gremo v Poljansko dolino na Malenski vrh, kjer je Damijan doma,“ je sprožila Angelca, ki je z možem že hodila po tamkajšnjih krajih. Predlog je bil sprejet — in beseda je postala dejanje.

Na sončno soboto dopoldne, 29. julija, se je pogovoru domačega župnika z ljubljanskim pomožnim škofom Jožefom Kvasom pred župnijsko cerkvi v Poljanah nad Škofjo Loko začelo

pridruževati medsebojno prijateljsko pozdravljanje prihajajočih udeležencev srečanja. Ob desetih dopoldne smo posedli v cerkvene klopi in župnik Miro Bonča nam je na kratko predstavil pred 20 leti zgrajeno cerkev (začetek gradnje leta 1966 — po načrtih arhitekta J. Bitenca). Z najlepšimi vtisi smo se podali še v novo šolo, zgrajeno pred tremi leti (1986), kjer smo si ogledali znamenito fresko slikarja Iveta Šubica in pod njo viseče fotografije 10 pomembnih poljanskih rojakov (med njimi 3 duhovniki), zatem pa še učne prostore.

Kolona avtomobilov je nato krenila proti Javorjam in se ustavila na Hlevišah (del hribovja) za Malenskim vrhom. Z nekaj izjemami smo se podali peš in v približno pol ure pridihali do gorske cerkve Marijinega vnebovzvetja na Malenskem vrhu (ca. 1000 m). Tam je škof Kvas vodil bogoslužje in v nagovoru spodbujal rojake k ljubezni do Marije. Cerkve in domovine. Z njim so somaševali p. Robert, p. Damijan in župnik Božidar Slapšak iz sosednje Leskovice. Domačine, kar jih je bilo, je prevzelo navdušeno in mogočno petje kar precej nad 100 lepo uglašenihi grl, ki tudi v tujini vneto ohranjajo to slovensko značilnost.

slovinci ob meji

KOROŠKA

Vsi begunci, ki so šli skozi Vetrinjsko taborišče, se spominjajo dobrega vetrinjskega župnika Mušgerja. V najtežjih dneh jim je bil opora. 10. julija je skoraj devetdesetleten zaključil zemsko potovanje. Pokopan je bil na pokopališču Annabichl. — V juliju so obhajali zlate maše šmohorski dekan in župnik v Čačah Janez Walcher, upokojeni župnik v Šmarjeti v Rožu Janez Lampichler, upokojeni župnik iz Železne Kaple Štefan Messner, upokojeni župnik iz Št. Jakoba v Rožu Andrej Karicelj in hodiški župnik Lovro Kaselj. Biseromašnik je letos bil radiški župnik Ludvik Jank, Rožeški župnik Niko Markt l je pa obhajal železno mašo (65

Do lepih stvari je nemalokrat možno priti (le) preko večjih ali manjših žrtev. To je veljalo za doživetje maše v cerkvi „na Gori“, to se je ponovilo na poti do pikniškega prostora pri Tomažincem kozolcu. Nekoliko iskanja (ker se ni bilo možno držati povsem skupaj) in „cesta v gradnji“ (zadnje 3—4 km do piknika) sta bili taki dve žrtvi, ki jih je bilo treba sprejeti nase, da smo zopet doživeli lepoto narave ob širokem razgledu po prelestni hriboviti pokrajini in zadovoljstvo v družbi veselih ljudi. Med okrepčilom, pogovorom, petjem, godbo in celo plesom (tudi folklornim) so se kazalci na uri prehitro pomikali naprej. Z njim vred je zahajajoče sonce začelo naznanjati slovo in odhod.

Srečali smo se, a srečati se pomeni (naj bil) prinesiti drugemu srečo. In prav gotovo je košček sreče vsakdo prinesel tistemu, s katerim se je srečal, pa tudi s seboj odnesel domov; ponesel pa zraven zaupanje v Marijino varstvo in željo po ponovnem srečanju prihodnje leto.

Gospodu škofu, župniku, šolski upravi in Tomažincem iskrena hvala in Bog povrni za njihov trud in delež pri usresničitvi našega izseljenskega srečanja!

let). — S 1. septembrom je bilo v krški škofiji nekaj osebnih sprememb. Za provizorja v Št. Jakobu v Rožu je bil imenovan Jurij Buch, ki bo še naprej obdržal faro Pečnica, Marko Jernej bo upravljal župnijo Tinje, Jože Markovitz bo upravljal župniji Kostonje in Strmec, salezijanec Anton Rozmarič bo upravljal Št. Vid v Podjuni, novomašnik Robert Katnik je bil imenovan za kaplana v Borovljah. — V ponedeljek, 28. avgusta, je nepričakovano umrl pri Mariji na Zilji msgr. dr. Franc Šegula. Po rodu iz Slovenskih goric. Zaradi okupacije je prišel v Rim, kjer je študiral bogoslovje. Bil je kaplan v Celovcu, v Wolfsbergu, Sagritzu in provizor v Mariji na Zilji. Od tam se je vrnil v Rim in delal na kongregaciji za širjenje vere. 1983 se je vrnil na Koroško in bil provizor v Gorenčah do leta 1985. Tam je bil upokojen. Umrl je 67 let star. Pokopan je bil v rojstni fari. — V soboto, 2. sept., je pela v celovski stolnici svetovno znana argentinska Slovenka ga. Bernarda Fink-

Slovenski škofje na konferenci. Od leve proti desni: Šuštar, Pirih, Lenič, Kvas, Kramberger, Smej (zakrit), Jenko.

Inzko. Kritika pravi, da je bil to najboljši cerkveni koncert letos v stolnici. — Zaradi nadaljevanja študija na Dunaju se je zadnje nedeljo v avgustu poslovil provizor Pepe Marketz. Šentjakobčani ga niso radi oddali. — V ponedeljek, 28. avgusta, so začeli v Selah graditi novo ljudsko šolo. Upajo, da bodo v jeseni 1990 učenci mogli imeti pouk že v novi šoli. Sedaj je šola nastanjena v farnem domu. — V avgustu se je tudi Zveza slov. organizacij odločila, da pošlje svoje zastopnike (4) v narodnostni sosvet. Sosvet je sestavljen iz 4 zastopnikov Narodnega sveta, 4 iz Zveze slov. organizacij, socialistična stranka ima 3, ljudska in svobodnjaška po dva, Cerkev pa 1 zastopnika.

GORIŠKA

V Števerjanu je imel 16. julija ponovitev nove maše g. Karlo Bolčina. Že kot bogoslovec je hodil tja pomagat in tudi diakonsko službo je opravljal v Števerjanu. Po maši so se zbrali k agapi med borovci pod Sedejevim domom. — Pred cerkvijo sv. Ivana v Gorici je slov. tržaško gledališče 11. julija na prostem zaigralo Hoffmannsthalovega Slehernika. — Letošnje poletje je bil obisk Sv. Višarjij manjši kakor druga leta. Za romarje iz Slovenije je žičnica predraga (11.000 Lir) in teh je bilo ved-

no največ. — Del goriških skavtov je letos poleti taboril v dolini Žirovnice nad Idrijo. — Za nedeljo, 6. avgusta, je Svet slov. krščanskih izseljencev v Evropi vabil na Sv. Višarje na Slovenski dan. Udeležilo se ga je okrog 300 ljudi, največ iz Francije in Belgije. Bili so pa tudi Slovenci iz Nemčije, Koroške, Primorske in Slovenije. Bogoslužje je vodil koprski škof Metod Pirih. — Škofje Julijske krajine (Trst, Gorica, Videm in Pordenone) so se dogovorili, da bodo svoje bogoslovce pošiljali na študij bogoslovja v Videm. Le šestoletniki bodo vsi skupaj študirali v Trstu. — V nedeljo, 20. avgusta, je videmski nadškof Battista blagoslovil prenovljeno župno cerkev sv. Egidija v Žabnicah. Od potresa je bila cerkev močno poškodovana in so bile nedeljske maše kar v župnijski dvorani. Popoldne je bil nadškof na Višarjah. — V torek in sredo, 22. in 23. avgusta, so bili pri salezijancih študijski dnevi zamejskih in izseljenskih duhovnikov. Predavanja so bila zelo zanimiva, le udeležba je bila bolj pičila (okrog 40). Pogrešali smo dosti obrazov, ki so bili sicer vsa leta navzoči. Manjkal je tudi biseromašnik Anton Dodič, ki je mesec dni prej umrl v Rimu. Bil je redno obiskovalec teh tečajev. — Po smrti g. Komjanca je ostala župnija Sovodnje ob Soči

brez rednega dušnega pastirja. Sedaj je imanoval goriški nadškof za župnega upravitelja dosedanjega kaplana pri Sv. Ivanu g. Marjana Markežiča.

TRŽAŠKA

Msrgr. Marjan Živic, župnik v Bazovici, je obhajal 6. avgusta 70-letnico življenja. Seveda so farani obhajali njegov življenjski jubilej. — V juliju je bila tritedenska kolonija Slokad v Dragi. Udeležilo se je 55 otrok. — Od 4. do 6. septembra so bile v Domu duhovnih vaj Le beatitudini duhovne vaje za žene in dekleta. Vodil jih je p. Hieronim Žvegljč OFM. — Veliki Šmaren so na Repentabru zelo slovesno proslavili. Dopoldansko mašo je imel novomašnik Peter Ivančič SDB iz Brežice, popoldansko pa goriški novomašnik Karlo Bolčina. — Na letošnjem mednarodnem tekmovanju pevskih zborov, kjer je sodelovalo 28 zborov iz 13 narodov, je prvič nastopila tudi deklška skupina iz Opčin Vesela pomlad. — V Trstu so imele lepo slovesnost šolske sestre. Sr. Tarcizija Lukač je obhajala biserni jubilej obljub. Zlate so bile pa sr. Krescencija Valenčič, sr. Izidora Tomšič, sr. Mihaela Burger in sr. Pija Ožbot. Srebrni jubilej sta obhajali sr. Doroteja Rupnik in sr. Bernadeta Legovič. Slovesnost je vodil tržaški škof Bellomi.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Pri Sv. Rafaelu v Merrylandsu (Sydney) so morali popolnoma obnoviti streho na cerkvi. Stara je na več krajih puščala. Popravilo je stalo 23.140 dolarjev. Do 27. junija so v posebnih nabirkah verniki darovali 20.788 dolarjev. Upam, da so dobri verniki med tem tudi izplačali preostali dolg v znesku 2352 dolarjev. — P. Valerijan Jenko je za nekaj mesecev odšel v Slovenijo. V času odsotnosti ga v Sydneyu zamenjuje p. Bernard Goličnik OFM. — Župnik pri sv. Družini v Adelaidi, p. Ja-

nez Čretnjak OFM je moral iti za 17 dni v bolnico na operacijo. Njegovi verniki so pokazali, da imajo Cerkev in patra radi. Sobo so napolnili s cvetjem, da so mu bolniške sestre rekle „cvetni pater“. Tudi vse stroške za bolnico (4200 dolarjev) so plačali farani. Kakšen vzgled našim zdomcem v Evropi! — Pri sv. Cirilu in Metodu v Kewu (Melbourne) so na prvo julijsko nedeljo imeli proščenje ob godu cerkvenih zavetnikov. Tako cerkev kakor dvorana sta bili do zadnjega kotička polni. Veliko jih je prišlo tudi od daleč. Za zabavo je igral domače viže trio Alpski odmevi. — V Ljubljani na Rakovniku je 25. junija dobil diakonsko posvečenje salezijanec Štefan Krampač. Starša sta iz Črenovec v Prekmurju. Poročila sta se v Kewu (Melbourne) in tam je bil rojen ter krščen tudi Štefan. S starši se je kasneje vrnil v Prekmurje. Prihodnje leto bo novomašnik. Melbournčani so ga že povabili na ponovitev nove maše v krstno cerkev. — Pod vodstvom sr. Petre je spet zaživela v Kewu slovenska mladinska folklorna skupina. Na tujem je zaradi razdalj zelo težko za daljšo dobo imeti take skupine. Bog daj blagoslov in mladim vztrajnost! — Čim je bil dolg za streho pri sv. Družini v Sydneyu plačan, so sklenili, da bodo v cerkvi obnovili tudi strop, ki bo iz lesa. Dosedaj je bil iz eporita, ki res ni primeren za cerkev. — Pri sv. Rafaelu v Sydneyu so imeli 8. julija dobrodelno večerjo, ki je prinesla verskemu središču 4740 dolarjev. — Prav tam so v zadnjem času uredili pod dvorano kletne prostore. Sedaj imata tam prostor mladina in igrska skupina.

ARGENTINA

V Planinskem stanu nad Bariločami so se 18. junija spomnili žrtev zadnje vojne in revolucije. Najprej je bila maša, nato žalna akademija z govori in recitacijami. — V nedeljo, 23. jul., so v Slovenski hiši v Buenos Airesu proslavili 40-letnico izhajanja verskega tednika Oznaniło. Namen Oznaniło ob ustanovitvi je bila povezava slovenskih vernikov v Argentini, kar je bilo vsaj v začetku izredne važnosti. Je eno od najstarejših verskih tednikov v slovensčini. Z njim je začel msgr. Anton Orehar, zadnjih 30 let je pa njegov urednik prelat dr. Starc. — V Slovenskem domu v San Martinu so 16. julija

priredili mladinski dan s športnim, kulturnim in zabavnim programom. — Z enakim programom sta fantovska in dekliška organizacija pripravili Mladinski dan v Slomškovem domu 13. avgusta. — Ob 40-letnici obstoja Slovenske dekliške organizacije in Slovenske fantovske zveze je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu že dvajsetič Mladinski glasbeni večer. Nastopili so zbori, vokalni in instrumentalni solisti. — Slovenska skupina v Mendoza šteje 560 oseb. Všteti so tudi otroci iz mešanih zakonov. Slovenskih zakonskih parov je 59, 84 pa takih, da je en zakonec argentinskega porekla. Da pritegnejo tudi neslovenske ljudi, so priredili v domu v Mendoza 8. julija Večer snidenja in prijateljstva z raznimi nastopi. Med drugim so nastopili vsi otroci s pesmijo Moj očka ima konjička dva, ki jo je dirigiral Argentinec. — V nedeljo, 30. julija, so obhajali v Slovenski vasi 37-letnico ustanovitve društva Slovenska vas. Na sporedu je bila najprej maša, potem kosilo. Popoldne pa kulturni program in prosta zabava. Slavnostni govor je imel Božo Fink. — Na kulturnih večerih, ki jih prireja Slov. kulturna akcija, so zadnji čas predavali dr. Anton Stres o slovenski aktualnosti, dr. Franca Rode o somraku ideologij in vloge

Cerkve ter dr. Katica Cukjati ob 200-letnici francoske revolucije.

KANADA

Na zadnjem sestanku pred počitnicami je na sestanku Ženske kat. lige pri Mariji Pomagaj govoril župnik Batič in poročal, da je od ustanovitve župnije pa do danes umrlo 194 vernikov, 788 parov je bilo poročenih, krščenih pa 2406 otrok, v letih 1959 do 1969 pa 1351. Kasneje se je precej družin preselilo v Novi Toronto k Mariji Brezmadežni. — Nad 2000 ljudi se je udeležilo telovske procesije pri Mariji Pomagaj. — Društvo Simon Gregorčič je na svoji pristavi obhajalo 25. junija tridesetletnico delovanja. V vsej zgodovini društva se še ni zbralo toliko oseb. Samo iz Pitsburga jih je prišlo 150 v treh avtobusih. Iz domovine je prišel za to priložnost ansambel Mavrica, ki je pel pri maši in potem pri kulturnem programu. Nastopilo je pet plesnih skupin, pevci in muzikantje. — Pri pohodu na Slovensko letovišče (Walk-a-thon) so nabrali za starostni dom Lipa preko 50.000 dolarjev. — Pri Mariji Brezmadežni je 18. junija slavil srebrno mašo prof. dr. Jože Plevnik SJ. Pridigal mu je pomožni torontski nadškof dr. Lojze Ambrožič.

Na misijon v Odrancih je prihajalo dnevno po tisoč ljudi, vsega skupaj so duhovniki razdelili pet tisoč obhajil.

ocvirki

DOMOBRAVSKA GROBIŠČA

Da je v Sloveniji v letih okupacije 1941—45 divjala državljanska vojna, ni potrebno izgubljati besed. Resda nekateri še živeči bojeviti komunisti

iz tistega obdobja tega danes ne priznavajo. Govorijo o revoluciji in revolucionarnih pridobitvah. Državljanjska vojna, glede na njen izid, ne predstavlja pozitivnega dejstva, kakor to velja za „revolucijo“. Tako so po zadnji vojni morali ljudje živeti komunistično diktaturo, v kateri je politično združevanje, ki ni prežeto z vsakratno enotno ideologijo, izredno tvegano početje. Od spomladi 1945. leta pa še posebej. Ravno zaradi dosege cilja je bilo potrebno preganjanje in v

mnogih primerih tudi fizično odstranjevanje političnih nasprotnikov.

Začetki segajo že v prvo leto vojne, ko je **decembra 1941.** leta vodstvo OF včlanjenim skupinam sporočilo dodatno točko svojega programa: **kogarkoli, ki bi se boril proti okupatorjem izven OF, je treba imeti za petokolonaša in izdajalca ter ga likvidirati.** Komunistični voditelji so s tem ukazali ubijati ljudi, ki niso imeli nobene zveze z okupatorji, pač pa bi proti njim utegnili organizirati odpor,

Mirko Mahnič

VEDENJE

Pred kratkim je izdal Katehetski center Ljubljana knjižico Mirka Mahniča z naslovom VEDENJE (do sebe, do drugega, do kulture in slovenstva, do stvarstva, do Boga). Iz nje ponatiskujemo nekaj stavkov o vedenju do slovenstva.

Domovina, slovenstvo?

Prešernu so ponudili, da bi šel v Moskvo v carsko knjižnico, pa je dejal, da noče zapustiti domovine. Domovina mu je bratstvo, ki živi v prostosti, edinstvi, sreči in spravi, in čigar oblast temelji na časti, častnosti. „Velika družina v ljubi domači deželi domovini smo,“ pravi Slomšek.

Vseskoz pa sta v rodoljubni misli naših kulturnih delavcev tudi bridkost in strah. Pri Prešernu zato, ker „od drugih časten manj rod je slovenski“, ki mu je usojeno le „lajati in lizati tace“ mogočnejšim, številnejšim, pri tem pa je sprt sam v sebi, brez občutka za čast dežele, malomaren do umetnosti, dobičkarski, občudovalec vsega tuje-ga. Cankarja podobno prizadeva naše hlapčevstvo, tiholazništvo, in nič manj že tisoč let trajajoča burka, ki jo upri-zarjajo drugi narodi z nami, pa tudi, žal, sami s seboj in med seboj. V

pričevanju Spomenke Hribar sta strah in pogum: „Skoraj si ne upamo več govoriti: ‚To je slovensko . . . To je slovenska zemlja . . . Slovenija, moja dežela . . . In vendar je to Slovenija, moja dežela.‘“

Temelj našega obnašanja do „domačije“ sta po Prešernovi misli ljubezen in zvestoba. Prešernove Poezije so knjiga o „domovinski ljubezni“ in o častnem vedenju slovenskega človeka do domovine in slovenstva.

Iste lastnosti ljubezenskega vedenja do domovine najdemo pri Cankarju: če bi bila tako uboga, da bi namesto kruha dajala kamen, bi celó ob kamnu prepeval. „Moja knjiga je knjiga ljubezni. Odprti jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin,“ pravi. V slovenski zavesti poudarja predvsem ponos.

Res, ponos. So ljudje, ki odkrito povedo, da so nesrečni, ker so Slovenci: v tujini se čutijo manjvredne, pota do pomembnejše kariere so jim zaprta, ne morejo se polno udeleževati vrenja sodobnega sveta. Dovolj je, če se ob tem malodušju spomnimo Slomškovega opomina: „Ne sramujmo se, ker smo Slovenci! To je naša čast.“ Naše vedenje do slovenstva ne sme biti mevžasto.

Napačno bi bilo, če bi se naše domoljubje spaciilo v samovšečen nacionalizem, v opalovažujoče ali celó zaničljivo obnašanje do drugih narodov.

Stik s slovenščino je mnogokrat zelo ohlapen ali pa ga sploh ni. Mnogo jih je (tudi izobražencev), ki jim po končani šoli jezik ni več mar, nimajo Pravopisa, nimajo Slovarja slovenskega jezika, ne preberejo nobenega članka o

zanimivih dogodkih in jeziku, vseeno jim je, kaj se godi z njim.

Posebno poglavje v našem vedenju do slovenstva je slovenska knjiga, ki je najzanesljivejša posredovalka tudi plemenitega izročila slovenske duhovne zavesti. Znamenje posebne neobtesanosti je, če je nikoli ne jemljemo v roke, imamo pa dovolj časa za televizijo.

Ne samo do knjige, prisrčno se moramo vesti do vsega, kar pomeni slovensko kulturo. To nam bo „vcepilo ljubezen do nje, ki jo vse premalo ljubimo prav zato, ker jo premalo poznamo“. Razkrilo nam bo „vse bogastvo, ki ga imamo“, spoznali bomo, „da nikakor nismo taki siromaki, kakor tarnajo mnogi malodušneži in strahopetci“ (I. Cankar).

Naša maloštevilnost in „brezzgodovinskost“ ne smeta narekovati vedenja, ki nas kaže pritiklave, ponižne, slinaste in lizunske, mračne in sklonjene glave, nenehno prestrašene, hkrati pa potuhnjeno zvite, nevoščljive, privoščljive, napadalne, nesramne, nemarne . . . Da nam je priti do vsestranske sproščenosti, do vsem koristne podjetnosti, do medsebojnega spoštovanja.

Bodi Slovenec kateregakoli prepričanja — tvoj odnos do vere bodi omikan! Posmehovanje in žalitve na račun vere, vernikov in duhovnikov, ki je bilo že v naši preteklosti v modi in zaslužno ter celó korist prinašajoče dejanje, so znamenje duševne revščine, miselne odvisnosti in zaostalosti za časom. Samo nestrpen in nerazgledan Slovenec lahko sramoti dobrotno, ki je skozi stoletja hranila naše duhovno pa tudi materialno obstajanje.

nad katerim KP ne bi imela nobene kontrole. **Pozimi 1941—42** so likvidatorji, organizirani v partijski tajni policiji VOS (varnostno obveščevalna služba), ki jo je vodila tovarišica **Zdenka Kidrič**, v Ljubljanski pokrajini ubili okrog tisoč ljudi. To so bili v glavnem predstavniki in simpatizerji **Slovenske ljudske stranke (SLS)**, ki je bila pred vojno najmočnejša stranka. Vosovci se z isto vneto niso lotili niti enega predstavnika italijanske okupacijske oblasti.

Vaše straže so nastale kot posledica prisilnih mobilizacij v partizane in stalinističnega terorja po vaseh „osvojenega ozemlja“ ter povračilnih italijanskih represalij nad civilnim prebivalstvom zaradi njihovega domnevne sodelovanja s partizani.

V začetku maja 1945 se je kot posledica končane državljanske vojne proti severu valila velikanska množica beguncev. Tisti, ki so prihajali čez Ljubelj, so se 12. maja predali britanskim enotam. Te so jih nastanile v begunskem taborišču v Vetrinju na Koroškem. Vsega skupaj jih je bilo od 25.000 do 26.000, med njimi največ Slovencev, od tega ca. 12.000 domobrancev in 10.000 civilistov.

Britanskim divizijskim poveljnikom je bil **17. maja 1945** izdan tajni ukaz, da morajo vse jugoslovanske državljane čimprej izročiti partizanskim enotam. Povelje je podpisal brigadni general Low. 19. maja se je Low sešel s polkovnikom Ivanovičem, podpoveljnikom 3. jugoslovanske armade. Sporazumela sta se, da se bodo partizanski oddelki v prihodnjih dveh dneh umaknili južno od avstrijske meje. V zameno pa bo 5. korpus predal vse jugoslovanske državljane z zasedenega ozemlja in njihove somišljenike v taboriščih. **Je bilo to plačilo za Koroško?** Bivši oficir Nicholson je imel ob izročanju občutek, da je v resnici šlo za kupčijo, po vsej verjetnosti sklenjeno v Beogradu.

Iz Vetrinja vrnjeni transporti so šli v Jugoslavijo čez Področje skozi

karavanški predor na jeseniško stran in čez Pliberk v Slovenj Gradec. Tisti, ki so jih poslali čez Jesenice v notranjost, so imeli končno postajo v **Kočevju**. Druga smer je vodila proti Celju, točneje v vas **Teharje**.

Organizacijo in prevzem transportov je na jugoslovanski strani prevzela OZNA, ki ji je poveljeval tovariš Ivan Maček-Matija. Izvrševalne naloge na terenu (likvidacije, mučenja) pa so po njegovih ukazih opravljali pripadniki KNOJ-a, po večini izkušeni partizani. Mladoletnikov, ki so jih poslali (iz taborišč) domov, se je le malo rešilo. Ob vrnitvi so jih veliko pobili domači terenci.

MLADINA, Ljubljana, 9. jun. 89 / 36—39.

ZA SPRAVO

Realni socializmi spet in spet kažejo svoj pravi obraz. Tanki med množicami vsekakor niso slučajna napaka nekoga, ki Marxa ni dobro razumel, ampak logična, nujna posledica ideologije, temelječe na totalnem vsiljevanju ideje. Tanki med množicami so za leniniste zgolj tehnologija kot za kovača klešče in za kmeta plug.

med vrsticami

(nadaljevanje s 13. strani)

domala vseh alternativnih organizacij in neodvisnih posameznikov) je pripravila osnutek (z naslovom Kakšne volitve hočemo?). Ključno je predvsem to, da opozicija izsili tak volilni sistem, ki ne bi bil goljufiv in ki bi omogočal pošteno volitve. Skoraj gotovo je, da si partija ne želi obdržati popolnoma vse oblasti, ker je na to dejstvo vezana tudi vsa odgovornost za sedanje razmere in za obvladovanje rastoče krize.

Sedanja oblast si skoraj ne more privoščiti situacije, v kateri bi večji del opozicije volitve bojkotiral. To bi se seveda zgodilo, če ne bi bile izpolnjene vsaj minimalne zahteve iz dokumenta Kakšne volitve hočemo. Na zadnji seji koordinacije (alternativnih političnih

Kitajska je ogromna dežela, kjer človek izgubi občutek za dimenzije in številke. Zato naredimo dve primerjavi. Če je bilo v Pekingu 2600 mrtvih, na Kosovu pa 200, to pomeni, da so jih na Kitajskem pobili na prebivalca dežele 40-krat manj kot pri nas. Druga primerjava iz bližnje zgodovine Slovencev je še žalostnejša. Če ocenimo število po vojni poklanih na 10.000, imajo naši voditelji v socialistično bodočnost 2000-krat bolj krave roke od rumenih stanovskih kolegov.

Ne domišljajmo si, da danes ponoci ne more izginiti v Sloveniji tisoč ključnih ljudi Slovenske alternative.

Situacija je, milo rečeno, grozna. Priznajmo si, da smo zabredli predaleč. Nobenega revanšizma ne potrebujemo. Preprosto potrebujemo sistem, v katerem bo več enakopravnih političnih strank izvajalo civilno kontrolo nad aparati represije in v katerem bo vsaka težnja (v imenu česarkoli) po prevzemu totalne oblasti prepovedana in imenovana s pravi imenom — terorizem.

Zlatko Bajželj
DELO, Ljubljana, 13. jun. 89/9.

skupin) o volitvah se je večina udeležencev strinjala, da v tem primeru ljudi niti ne bi bilo treba pozvati k bojkotu, saj bi do njega prišlo spontano. Po desetletjih volilnih prevar in goljufij je to celo zelo verjetno.

Če bi se to zgodilo, bi se izredno zaostrišlo vprašanje položaja Slovenije v Jugoslaviji (ob tem bi seveda največ izgubila prevladujoča politična linija), povečala pa bi se tudi splošna apatija ljudi, pri katerih bi oblast izgubila še tisto trohico legitimnosti, ki jo ima sedaj na račun obljubljenih reform.

Če bi ob tem prišlo do represivnega posega iz centra (juga), bi celo lahko prišlo do spontanega upora, kar bi ustvarilo razmere z daljnosežnimi, nepredvidljivimi, a katastrofalnimi posledicami.

MLADINA, Ljubljana, 8. sept. 89/30—31.

kaj ko bi se malo vadili v slovenščini?

● DOPOLNI STAVKE Z BESEDO „MATI“!

- . . . je zatajil.
- Z očetom se nisem razumel, z . . . pa.
- Otroka sta bila s svojima . . . zelo zadovoljna.
- V življenju sem srečal mnogo zlatih
- Za svojimi . . . so odšli še otroci.

● DOPOLNI STAVKE S SAMOSTALNIKOM „HČI“!

- Za . . . je umrl še sin.
- To ti je . . . !
- Pri sosedovih imajo pet . . .
- Svoje . . . stric ne bo dal vsakomur.
- Ali si srečal svojo . . . ?

● DOPOLNI STAVKE S SAMOSTALNIKOM „GOSPA“!

- . . . ni bilo doma.
- Bili smo na romanju pri Naši ljubi . . .
- Ali si oddal pismo . . . ?
- Na dobro . . . sem čisto pozabil.
- Mama je šla s sosedovo . . . v mesto.

● POSTAVI SAMOSTALNIKE V OKLEPAJH V PRAVO OBLIKO!

- Menili smo se o cerkvenih (klop).
- Mati je v (skrb) zaradi otrokove (bolezen).
- Z (bolezen) so vedno težave.

Oton Župancič

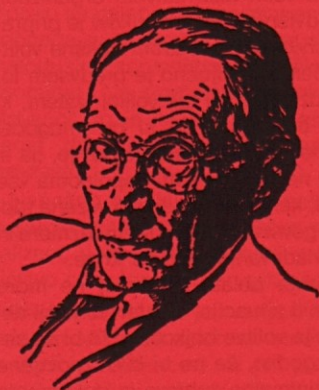
1878—1949

se je rodil na Vinici v Beli krajini. Dalj časa je prebil na Dunaju, kjer je študiral. Uslužben je bil v gledališču v Ljubljani.

Sočasno s Cankarjem je odlično prenovil slovensko slovstvo z narodno in socialno mislijo in barvitim, bogatim, muzikalnim ritmom in slogom.

Njegovo pesniško delo za odrasle je zajeto v zbirkah Čaša opojnosti, Čez plan, Samogovori, V zarje Vidove, Zimzelen pod snegom. Je naš najboljši otroški pesnik z zbirkama Pi-

sanice in Ciciban in še kaj. Bil je tudi odličen prevajalec, zlasti drammatike. Sam je spesnil tragedijo v verzih Veronika Deseniška. Njegova najdaljša pesnitev je domoljubna Dumaa.

- Otrokom se je treba približati z (ljubezen).
- Pripeljal je avto z (rakev).

● ALI POZNATE SRNO?

- Srna je obstala in tiho (se oglasila).
- Na jasi se pase čreda . . .
- Na jasi se paseta (mala srna in mali srnjak).
- Nadzoroval je v lovišču (skupno ime za srne).
- Pečena (srnje meso) je izredno okusna.

● POSTAVI SAMOSTALNIKE V OKLEPAJH V PRAVO OBLIKO!

- Odšel je s (kletev) na ustih.
- Mati je otroka spremljala z (molitev).
- Ne igray se z (britev)!
- Z dvema (nit) ne boš veliko zvezla.
- Z (breskev), ki sem jo lani zasadil, imam vedno križe.

● POSTAVI SAMOSTALNIKE V OKLEPAJH V PRAVO OBLIKO!

- S temi (stvar) se bomo ukvarjali jutri.
- S prašičevo (kri) si je zamazal predpasnik.
- S poskočno (pesem) so končali tabornjenje.
- Staršem so naredili veselje z obema (pesem).
- Sline se mi cedijo po dobrih (breskev).

● TVORNIKE V STAVKIH SPREMENI V TRPNIKE!

- Primer: Soba smo brž pospravili. Soba je bila brž pospravljena.
- Črnci so premagali belce.
- Most bodo zgradili v treh mesecih.
- Knjigo bodo natisnili v štirih barvah.
- Sobo bo pobarval zeleno.
- Ustanovili so novo faro.

● **TVORNIKE SPREMENI V TRPNIKE Z BESEDICO „SE“!**

- Primer: V mlinu je treba dvakrat povedati. V mlinu se dvakrat pove.
- Gos pečemo dobro uro.
- Kruh pečejo v posebni peči.
- Na obzorju je videti obronke gora.
- Po gozdu tiho hodimo.
- Tako ne vpijemo!

● **TRPNIKE SPREMENI V TVORNIKE!**

- Učenec je bil za nalogo pohvaljen.
- Janezek je bil od mame tepen.
- Počasi se daleč prileze.
- Blaž je bil obtožen tatvine.
- Stekli lisjak je bil pregan iz vasi.

REŠITEV NALOG IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE NAŠE LUČI

● **ZAMENJAVA BESED:** Ta bluza ti ne pristaja. Popravi si ovratnik! Kje so moji naočniki? Za kosilo sem imel dunajski zrezek. To jopico mi je spletla mama. V razredu je bil strašen trušč. To so stare šale.

● **NAČINOVNO DOLOČILO V STAVEK:** Otrok je odšel v šolo, ne da bi zajtrkoval. Odšla je, ne da bi kaj rekla. Ne pridi mi drugič, ne da bi se opravičil! Vrnil se je, ne da bi kaj novega spoznal. Ne vstopaj k ljudem, ne da bi pozdravil!

● **VEJICE:** Obišči me, da si ogledava našo cerkev, ki je sedaj tako preurejena, da je vsem všeč! Sedaj, ko sem v novi službi, sem si moral proste ure, v katerih sem se prej ukvarjal s svojimi konjički, skrciti. Preden se je pripognil, da bi skočil v vodo, je zašumelo, da je pogledal tja, od koder je prihajal šum. Naročili so mu, naj naseka drv, ki so jih pravkar našagali, in jih znosi v hišo. Ko je odvezal psa, ki je cvilil, je nameril puško in opazoval, ali pride jelen.

● **BIVALIŠČE:** brlog — medved, gnezdo — ptica, duplo — polh, luknja — miš, mlaka — žaba, hlev — konj,

staja — govedo, svinjak — prašič, kletka — kanarček.

● **MLADIČI:** krava — tele, kobila — žrebe, psica — psiček, volkulja — volkec, medvedka — medvedek, koza — kozliček, oslica — osliček, raca — račka, gos — goska.

● **VEJICE:** Če greš v trgovino, pa ne veš, kakšno olje bi kupil, prosi prodajalko, naj ti svetuje! Ko bi v hrani, ki jo uživamo, ne bilo zadosti beljakovin, ki jim pravimo tudi proteini, bi zboleli. Tujcu, ki me je vprašal, kje je glavna pošta, sem povedal, da ne sme iti naprej po cesti, pa tudi ne nazaj, ampak mora zaviti na desno, potem pa iti kakšnih dvesto metrov naravnost. Kar dar sem lačen, pravim, da bi volka pojedel, čeprav ni jemati tega dobesedno, ker gorje mojemu želodcu, ko bi moral prebaviti volka.

● **MNOŽINA:** Sosedje so možje. Na poti smo videli mostove in gradove. Znanec je šel z otroki, s sinovi in hčerami, na izlet. Kmetje so se potegnili za svoje pravice. Svatje so že prišli na svatbo.

● **PRAVILNA OBLIKA:** Z možmi je križ. Zadnje čase imam velike težave z zobmi. Z dolgimi lasmi ne nadomeštam pameti. Mož nam je treba, mož! Na žagi se je odlomilo pet zob.

● **„ČLOVEK“ V DVOJINI IN MNOŽINI:** Izogibaj se zahrbtnima človekoma, zahrbtnim ljudem! Išči družbo dobrih ljudi! S skromnima človekoma, s skromnimi ljudmi je prijetno živeti. Ustavili smo se pri znanih ljudeh. Srečal sem čudna človeka, čudne ljudi.

● **„OTROK“ V MNOŽINI:** Mama je pri otrocih. Z majhnimi otroki so majhni križi, z velikimi otroki veliki. Brez otrok bi bil svet pust. Na dvorišču vpijejo oroci. Odrasli ne more odgovoriti otrokom na vsa njihova vprašanja.

● **PRAVILNA OBLIKA:** Človek ima dve roki zato, da daje, ne, da jemlje. Kmet je prodal obe kravi. Našel sem dve gobi. Otrok je prinesel iz šole dve enojki. Za delo je porabil dve uri.

roka

Prekrižati roke na prsih. — Peljati dekle pod roko. — Braniti se z golimi rokami. — Roke kvišku! — Jestji z rokami. — Risati s prosto roko. — Seči komu v roko. — Ná roko! (= Potrditev obljube.) — Ponuditi, sprejeti roko sprave. — Od presenečenja ji je padlo pismo iz rok. — Nastaviti dlan in piti iz roke. — Podajati si kaj iz rok v roke. — Pijunil je v roke in prijel za lopato. — Tak je, da bi iz roke jedel. (= Zelo je krotek, ubogljiv.) — Prepustiti se rokam bolničarja. — Pazi se, ker me že srbijo roke! — Dvigniti roko na koga. — Nisem še položil roke nanj. (= Nisem ga še udaril.) — Denar mu gre nerad iz rok. — Delo mu ne gre od rok. — Gledati komu pod roko. (= Nezaupljivo koga nadzorovati pri delu.) — To sem prislužil z rokami. — Imeti lahko, mirno roko. — Ta pa ima roko! (= Je zelo spreten.) — Radi jo imajo zaradi njenih pridnih rok. — Narediti na hitro roko. — Potrebovati pridne roke. — Pri njih manjka ženska roka. — Delati čevlje na roko. — Cel dan ima metlo v rokah. — Rada vzame pletenje v roke. — Daj že enkrat knjigo iz rok! — Dati vajeti iz rok. (= Nehati voditi.)

družinski kotiček

Prvič v šoli

Postati šolar ni tako preprosto, kot se zdi na prvi pogled. Ko spremljamo otrokove prve negotove korake, ko poizkušamo razumeti njegove prve besede, ga navaditi na kahlico, mu pomagati, da prinese prvo žlico sam do ust, ko ga spodbujamo pri igri, nemalokrat pomislimo, koliko vode bo še preteklo, preden bo vse to obvladal. Manjkrajt pa ob prvem otrokovem vstopu v šolo pomislimo, kaj vse se bo moral učiti in naučiti že v prvem razredu in potem še v mnogih letih šolanja, da bo kos življenju, ki ga čaka, da bo odrasel in se postavil na svoje noge.

V slabega pol leta se mora otrok naučiti brati in pisati in še celo vrsto stvari. Nekateri so nekaj kapljic znanja osvojili že v vrtcu ali doma, drugi ne. Potem pa se naenkrat vsi znajdejo pred enako visoko goro učenosti, ki jo je treba strpati v glave.

Znanje pa ni edina reč, ki jo mora osvojiti prvošolec. Vključiti se mora v razredno skupnost in ni več samo on v središču pozornosti. Nekaj izkušenj si je pridobil že v vrtcu, a so drugačne od tistih, ki jih prinese šola.

Z mešanico različnih občutkov prestopi otrok šolski prag. Še se najdejo starši, ki otroke strašijo s šolo. Pa tudi taki, ki otroka prepričujejo, da bo v šoli lepše, kot je bilo v vrtcu, da bo prav gotovo odličnjak, da ga učiteljica ne bo

karala, da bodo vsi sošolci prijazni z njim, da bodo v šoli samo peli, risali, hodili na izlete in se morda čisto majčkeno učili.

Šola pa v resnici ni noben raj na zemlji, saj v njej čakajo otroka poleg radosti, lepih trenutkov, novih spoznanj tudi obveznosti, uspehi in neuspehi, težave in poleg vrste zanimivosti tudi hudo dolgočasne stvari.

Ko bom velika, ne bom mama

„Ja, ti si pa zares pridna, saj si čisto prava mama! V kateri razred pa hodiš?“ je začel pogovor oče, ki se je mučil z oblačenjem jokajočega triletnika.

„Vam bom pomagala,“ mu je odvrnila deklica, ki je svojemu nasmejanemu bratcu tlačila v usta bonbon. „Naš pa nič ne joka, ko ga pridem iskat v vrtec. Tudi vi bi morali imeti kakšen bonbon ali pa piškot,“ je svetovala nebogljenu očetu in mu mimogrede povedala, da hodi že v drugi razred.

„Ti si pa res pridna,“ jo je še enkrat glasno pohvalil, deklica pa mu je ponovno glasno naročila, naj ne pozabi na kakšno sladkarijo, se mu prijazno nasmehnila in mu zaupa-

la: „Tudi naš je včasih tečen, nič se ne sekirajte!“

Velika sestra in mali bratec sta jo mahnila proti domu, oče pa je še kar naprej ponavljal, da so nekateri otroci zares pridni.

In kaj pravijo desetletne, enajstletne varuhinje? Varuhov skorajda ni, kajti enajstletniku res ne moreš zaupati tri ali štiriletnega malčka... Rade imajo svoje mlajše bratce ali sestrice, zelo rade pomagajo pri kopanju, oblačenju, včasih jih rade peljejo na sprehod in v vrtec. Včasih pa jim gredo na živce. In to strašno. Tako zelo, da bi starejša sestra svojega malega bratca ali malo sestrico „kar zdrobila, pustila v vrtcu, ga zlasala, prebutala“. Tu in tam ga zares potegne

za lase, trdno prime za ročico, a kaj, „ko potem tuli kot zverina, in namesto da bi starši pretepli njega, natepejo mene, ker sem velika in moram razumeti, da je on majhen“.

Te male varuhinje že razumejo, da so majhni otroci bolj tečni, da večkrat jokajo kot veliki, da jim tega ali onega ne moreš dopovedati. Toda zelo si želijo, da bi starši razumeli tudi to, da se včasih rajši igrajo s svojo punčko, s svojim malim štedilnikom in posodicami, v katerih iz trave kuhajo špinačo, kot pa z živo sestrico in s pravo špinačo, ki ji je treba pristaviti na pravi štedilnik.

Res je, da si otroci pri desetih, enajstih letih silno želijo postoriti kaj koristnega in so zelo počaščeni, če jim starši zaupajo tako pomembno reč, kot je varstvo mlajšega bratca ali sestrice, če jim naročijo, naj pristavijo krompir ali

abc lepega vedenja

CESTA

V prometnem vrvežu moramo spoštovati prometne znake in se ravnati po cestno prometnih predpisih. Vljuden voznik ne bo vratolomno divjal, tvegano prehitel, izsiljeval prednosti in se divje jezil ob spodrseljajih drugega. Obziren bo do starejših, pozoren na otroško nepredvidljivost in dopuščal bo vključevanje na prednostno cesto. Kot pešci ne bomo po polžje lezli čez cesto. Če je prostora samo za enega, bo mlajši dal prednost starejšemu, moški ženski. Pomagali bomo invalidom in pomoči potrebnim. Tudi na cesti veljajo zapovedi prijaznosti, ne vsiljive, pač pa prepričljive, zabeljene z nasmehom.

DVIGALO

Ob vstopu v dvigalo neznanec ni treba pozdraviti, pač pa je lepo, če se moški ob odhodu iz dvigala rahlo nakloni. Ne bomo se prerivali, si jemali več prostora, kot nam gre, in nežni

spol bo imel prednost. V stanovanjskih hišah je uporaba dvigala podrejena potrebi po strpnih odnosih med stanovalci — se pravi, predvsem nobenega nagajanja.

GLEDALIŠČE

V hišo kulture sodi izbrano vedenje. Obleka bodi praznja, higiena skrbna. Vstopnice kupimo ali rezerviramo pravočasno. Ne zamudimo začetka. Če imamo sedež v sredini vrste, s prikloonom poprosimo že sedeče, naj vstanejo in nas spuste mimo. Ko gremo mimo, jim ne smemo kazati hrbtna. Med predstavo molčimo, s čimer ni rečeno, da se pri komediji ne smemo zasmejati. Ploskamo seve ob koncu dejanja. Vsakdo ima pravico do kritične presoje predstave, a varujmo se hrupnih razlag in ocen.

HOTEL

Čeprav za plačilo pričakujemo udobnost in obilo gostoljubnosti, bodimo obzirni. Kulturni hotelski gost pri stikih z osebjem ne pozabi na prosim in hvala, posebno ustrezljivost nagradi z napatnino. Obleka naj bo v skladu s kategorijo hotela. Počutimo se kot doma, a vedimo se kot gostje v tuji hiši.

KAVARNA

Kavarna je prijeten lokal za pospeševanje družabnosti, branje, pisanje. Če ni proste mize, prisedemo le s predhodnim privoljenjem. Pomenkov ne vlečemo na uho, izogibamo se ognjevitih debat. V kavarni mora biti mir. Ko se k mizi približa znanka, moški vstane, jo pozdravi in ji pomaga sesti. Natakarka ne kličemo, saj bo sam pristopil.

slovenske radijske oddaje

● Köln

vsak dan:
16.15—16.30 na frekvencah
31, 41, 49 m
ter 6140, 7130 in 9770 kHz
v nedeljo dopoldne še:
9.30—10.20 na frekvencah
41, 49 m
ter 5995, 6130 in 7130 kHz

● London

vsak dan:
12.00—12.15 na frekvencah
9.61, 11.78, 15.235 MHz
ter 31.22, 25.47 in 16.69 m
v nedeljo dopoldne:
11.30—12.15 na istih frekvencah ter vsak večer:
18.30—19.00 na frekvencah
6.05, 9.77, 11.78, 15.315 MHz
ter 49.59, 30.71, 25.47 in 19.59 m

● Vatikan

vsak dan:
18.45—19.00 na frekvencah
41 in 49 m
ter 1530 kHz
ponovitev naslednje jutro:
4.45—5.00 na istih frekvencah

špinačo na štedilnik, kjer se lahko opečeš, če ne paziš. Dokler starši s tem zaupanjem ne pretiravajo, ni prav nobene nevarnosti, da bi se otroci uprli. Kadar pa otrokom nalagamo preveč odgovorne skrbi, kadar postanejo te skrbi del njihove vsakdanjosti, da zaradi njih otrok nima več časa za svoje otroške skrbi, se prej ali slej zatakne. Starši pozabljajo na vrsto težav, ki se lahko pojavijo, ko otroci pazijo na svoje mlajše bratce ali sestrice. Slednji lahko dobijo vročino, se potolčejo, iz nosa jim začne teči kri — in kaj naj stori uboga desetletna varuhinja, če ve, da takšne stvari dostikrat iztirijo tudi mamo in očeta.

Zato ni čudno, da je neka desetletna varuhinja rekla: „Ko bom velika, ne bom mama!“ Starši so ji naložili dolžnosti, ki jim še ni bila kos.

MOTORNO KOLO

Mladim ljudem je to praviloma prvo vozilo. Moč motorja, hitrost in hrup jih zasvoji. Drveč na mopedih, vespah in skuterjih pozabijo na pravila srčne kulture. Krvni davek je velik. Vsaka brezobzirnost ima lahko hude posledice.

oglasi

● DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO? Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, Vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatisacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr.

HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● RAČUNALNIKI: Sinclair 48 K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AV-

**Če potujete v München,
Vas pričakuje
HOTEL ERBPRINZ
Sonnenstr. 2, 8000 München 2
tel. 089 / 59 45 21.
Družina Zupan**

TORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

● PRODAM vikend z vinogradom, ca. 800 m², voda, elektrika, dostop z vsakim vozilom, sončna lega, Semiška gora. Cena po dogovoru. — Tomaž Ludvig, Ob Studencu 3, YU-61260 Ljubljana-Polje, Slovenija.

● V Rakičanu pri Murski Soboti ugodno PRODAM delno vseljivo hišo, vsa podkletena in z velikim vrtom. — Informacije dobite po tel. 07 7 32 / 52 8 30, BRD.

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti te knjige:

V ROGU LEŽIMO POBÍTI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

LJUDJE POD BIČEM (Karel Mauser)

Roman o dveh ljubečih se ljudeh, ki se prebijata skozi stalinistično revolucijo v Sloveniji od 1941 do 1945.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt/Celovec

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

smeh je najboljše razkužilo za jetra

(Da je črni humor na tej strani iz PAVLIHE, ni menda treba posebej praviti.)

Mislím, torej sem — nezaželen.

Ker je gostitelj pozno ponoči gostov že sit, jih prijazno nagovori: „Ne vem, kaj bi vam ponudil. Ali bi bili zadovoljni s taksijem?“

Ne more biti drugače, saj so nam voli in troti obljubljali, da se bosta cedila mleko in med.

„Zaradi nje si pustil pitje?“

„Ja.“

„In cigarete?“

„Tudi.“

„In več ne kvartaš?“

„Tako je.“

„Zakaj se pa potem ne poročiš z njo?“

„Spoznal sem, da sem zanjo predober.“

Čim bolj je oblast ljudska, tem težje jo je iztrgati iz rok posameznikov.

Zdravnik bolnikovi ženi: „Obraz vašega moža mi ni čisto nič všeč.“

Ona: „Meni tudi ne! Otroke ima pa vseeno rad!“

Pomanjkanje ovaduhov in policajev je nevarnost za oblast. Njihov presežek pa za ljudstvo.

„Ti se kar loči od mene! Samo dobro si zapomni, da take žene ne boš več dobil!“

„Upam.“

Če delavski razred ne bi imel hrbta, se mnogi ne bi imeli na kaj naslanjati.

V trgovini za tobak.
„Prosim vžigalice! A brž, se mi zelo mudil!“

„Nikar ne kričite! Kaj mislite, da sem gluha? Kakšne hočete: s filtrom ali brez?“

Neomajno zaupajo ljudstvu. Zato so mu obrnili hrbet.

Na sodišču.

„Zakaj ste v soseda vrgli dva kamna?“

„Ker ga s prvim nisem zadel.“

Zgoraj je vse po starem, spodaj je pa še hujše.

V krčmo priteče mož: „Ali je moja žena tukaj?“

„Ne.“

„Potem pa hitro eno veliko žganje!“

Dolgo smo hodili po stopinjah tistih, za katerimi se je izgubila vsaka sled.

„Zakaj si bil zaprt?“

„Kuverte . . .“

„Zakaj so te pa tako brž izpustili?“

„Spet kuverte.“

Kako se bodo bosonogi razveselili, ko bodo zvedeli, da so že štiri desetletja na pravi poti!

Arabski emir zbere vseh svojih petdeset žená in jim pove: „Sporočam vam, da vas bom zapustil. Zaljubljen sem se v drug harem.“

OGLEDALO

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikanek, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Anton Štekl, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien. (Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.
(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.
(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München.

(Tel. 089 - 90 30 050).

Martin Horvat, stanovanje in pisarna Slovenske misije, 1000 Berlin 62,

Kolonnenstraße 38. (Tel. 030 - 788 19 24).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 -
64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Slow. kath. Mission, Krämerstraße 17, 7410 Reutlingen 1. (Tel. 07 121 - 45 2 58).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7900 Ulm, Olgastraße 137.

(Tel. 0731 - 27 2 76).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089 - 22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan, 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Robert Podgoršek, Seebacherstr. 15, Postfach 521, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 44 15 in 01 - 301 31 32).

Pisarna Slov. misije, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. 01 - 301 31 32).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).